

Kulturrådets årsrapport 2024

Innhold

Rådsleders beretning	2
Kulturrådets formål og strategi	2
Råd og utvalg	3
Sekretariat.....	4
Økonomiske rammer	4
Regnskap 2024	4
Søknader og tildelinger	5
Aktiviteter og resultater - sentrale tema i rådets arbeid i 2024	5
Forvaltning	7
Kulturrådets rolle som rådgivende organ	8
Kulturrådet i offentligheten	8
Året i tall.....	9
Fondets fagområder.....	11
Visuell kunst.....	11
Litteratur	13
Scenekunst.....	15
Musikk.....	17
Tverrgående ordninger	19
Kulturvern	21
Tidsskrift og kritikk.....	22
Forskning.....	23
Kunst og sosiale fellesskap	23
Skapende praksiser i musikk	24
Kulturbruk, publikum, deltagelse	24
Pågående evalueringer og utredninger	24
Framtidsutsikter.....	24
Årsregnskap Norsk kulturfond 2024	25

Rådsleders beretning

Vi lever i en tid med raske endringer i den sikkerhetspolitiske situasjonen. Kriger flere steder i verden påvirker oss. Vi har et offentlig ordskifte som til tider er sterkt polarisert og splittende, og spredning av desinformasjon er omfattende. Dette er med på å skape både frykt og usikkerhet hos befolkningen også i Norge. I en slik situasjon ser Kulturrådet sitt arbeid som viktigere enn noen gang. En motvekt mot det som skaper usikkerhet og frykt er å legge til rette for fellesskapsbyggende kunst- og kulturarenaer, tilgjengelige for folk over hele landet. Det er å bidra til en åpen og opplyst offentlig samtale, og en likere tilgang til opplevelser og informasjon. Det er å gjøre det mulig å skape og formidle kunst og kultur ut fra et mangfold av ulike geografiske, sosiale og kulturelle ståsteder. Disse grunnleggende funksjonene og verdiene har ligget til grunn for Kulturrådets arbeid i 2024, og vil også gjøre det fremover.

Flere rapporter de senere årene har dokumentert minoritetsgrupper med dårligere muligheter for deltakelse i kulturlivet og samfunnet for øvrig. Kulturrådet arbeider kontinuerlig for å sikre at hele bredden av kunstneriske og kulturelle ytringer har gode og tilpassede vilkår for å nå fram i offentligheten, og for at tilgangen til kulturopplevelser for publikum er uavhengig av bosted, kultur- og klassebakgrunn. Dette er et ansvar vi det siste året har tatt både som rådgivende organ for staten, og i forvaltningen av kulturfondet, fra overordnede prioriteringer til utlysninger og enkelttildelinger på ordningsnivå. Bredde i Kulturrådets tildelinger forutsetter bred kompetanse i utvalgene som gjør prioriteringer. I 2024 har rådet oppnevnt 153 medlemmer og varamedlemmer til 24 fag- og vurderingsutvalg. Det ble lagt ned et omfattende arbeid for å sikre utvalgsmedlemmer med ulike geografiske, kunstneriske og kulturelle ståsteder, med ulik fagkompetanse og yrkeserfaring. Kulturrådet har i oppnevningen lagt stor vekt på at sammensetningen skal speile kompleksiteten og mangfoldet i det norske samfunnet og kulturfeltet.

En særlig prioritet i 2024 har vært oppfølging av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport. Urett og overgrep har ført til kulturelt tap, truet identiteten til urfolk og minoriteter, bidratt til sosial marginalisering og et fattigere kulturliv for alle. Kulturrådet ser kulturfeltet som svært viktig i en forsoningsprosess, og mener Kulturrådets tilskuddsordninger er et godt verktøy i arbeidet med å reparere og revitalisere et kunst- og kulturliv med utspring i samisk og nasjonale minoriteters kultur. Gjennom 2024 har vi hatt en rekke møter med Sametinget, samiske kunstnerorganisasjoner, samisk kunstnerråd, det samiske litteraturfeltet, dialogmøter med kvenske kunst- og kulturaktører og møter med aktører og organisasjoner fra ulike nasjonale minoriteter. Vi har også hatt enkelte utlysninger spesielt rettet mot urfolk og nasjonale minoriteter, der responsen har vært stor. Arbeidet i 2024 har gitt oss et godt kunnskapsgrunnlag for å intensivere arbeidet med oppfølging av rapporten, slik det framkommer i budsjettinnspill for 2026, der vi ber om 45 mill. til dette arbeidet.

Et av Kulturrådets mål er at kunst- og kulturuttrykk blir gjort tilgjengelig for flest mulig. For å nå denne målsettingen trenger vi mer kunnskap. Kulturrådet har derfor i 2024 satt i gang et større forskningsprogram «Kulturbruk, publikum og deltaking» som skal undersøke kulturvanene til befolkninga og kulturell adferd i ulike samfunnsgrupper. I tillegg til at dette er viktig kunnskap for Kulturrådet i vår forvaltning av Norsk kulturfond, håper vi det skal gi kunnskap som kan brukes som grunnlag for utviklingen av hele det statlige kulturpolitiske virkemiddelapparatet.

Et tydelig mål i vår strategi er at vi skal nå flere, være med på å løfte nye stemmer, synliggjøre marginaliserte grupper og uttrykk og bidra til et mest mulig mangfoldig kulturliv. Kulturrådet har lyktes med å nå frem til nye enkeltsøkere og søkergrupper. I de tusenvis av søknadene som kom inn i 2024, ser vi en imponerende mengde initiativ til samfunnsbyggende kulturaktivitet vi ønsker å støtte opp under. Også i 2024 måtte Kulturrådet gi avslag til svært mange gode søknader. Det betyr at det fortsatt er et stort utnyttet potensial for økt kulturaktivitet til beste for små og store lokalsamfunn over hele landet.

Kulturrådets formål og strategi

Kulturrådet har som lovfestet formål å stimulere samtidens mangfoldige kunst- og kulturuttrykk og bidra til at kunst og kultur skapes, bevares, dokumenteres og gjøres tilgjengelig for flest mulig. Rådet har hele landet som virkeområde. Hovedoppgavene er å forvalte Norsk kulturfond og andre statlige tilskudd som er lagt til rådet, og være rådgivende organ for staten i kulturspørsmål.

Rådets strategiske satsingsområder for perioden 2021-2024 er *Mangfold – flere stemmer, uttrykk og estetiske praksiser* og *Større ytringsrom – friksjonsfylte fellesskap*.

Råd og utvalg

Kulturrådets medlemmer er oppnevnt av Kongen i statsråd på grunnlag av kunst- og kulturfaglig kompetanse. Oppnevningen gjelder for fire år av gangen og skal være rullerende, slik at halvparten av medlemmene oppnevnes annet hvert år. Rådsmedlemmene kan gjenoppnevnes én gang.

Kulturrådet kan nedsette utvalg som forbereder saker og fatter vedtak. Utvalgene oppnevnes for to år av gangen. I januar 2024 oppnevnte rådet 24 fag- og vurderingsutvalg for perioden 2024-2025 med til sammen 153 medlemmer og varamedlemmer. De nye utvalgene favner stor bredde når det gjelder fagkompetanse og roller i feltet, geografisk tilhørighet, kulturell bakgrunn og alder. Kjønnsbalanse er ivaretatt. Rådet har vært opptatt av å styrke mangfoldskompetanse og minoritetserfaringer i utvalgene. Flere medlemmer enn tidligere har samisk og kvensk bakgrunn, og det er et større mangfold når det gjelder funksjonsvariasjoner. Utvalgene har i 2024 bidratt aktivt i rådets arbeid med forvaltningen av Norsk kulturfond.

Rådsmedlemmer i 2024

Leder

Sigmund Løvåsen, Svartskog (f. 1977). Forfatter. Rådsleder f.o.m. 11. mars 2022

Nestleder

Camara Lundestad Joof, Tromsø, Oslo (f.1988). Scenekunstner, dramatiker og forfatter. Varamedlem i faglig utvalg for tverrgående ordninger. Fra 26.07.24 og ut året har Joof hatt svangerskapspermisjon. I samme periode har Bjørn Hatterud fungert som rådets nestleder.

Øvrige rådsmedlemmer

Bjørn Hatterud, Oslo (f. 1977). Forfatter og kurator. Leder faglig utvalg for kulturvern. Fra 26.07.24 og ut året har Hatterud fungert som rådets nestleder. I samme periode har Runa Norheim stilt som fast vara på rådets møter.

Sigbjørn Skåden, Tromsø (f. 1976). Forfatter. Leder faglig utvalg for litteratur.

Ivar Chelsom Vogt, Bergen (f. 1975). Musiker og kulturhussjef for USF Verftet. Leder musikkutvalget for arrangører og festivaler.

Nasra Ali Omar, Tromsø (f. 1979). Musiker, produsent og rådgiver i Tromsø kommune. Leder musikkutvalget for komposisjon, produksjon og andre musikktiltak.

Toril Johannessen, Bergen (f. 1978). Billedkunstner. Leder faglig utvalg for visuell kunst.

Siri Broch Johansen, Tana i Finnmark (f. 1967). Dramatiker og forfatter. Leder faglig utvalg for teater.

Hooman Sharifi, Oslo (f. 1973). Danser og koreograf. Leder faglig utvalg for dans.

Jan Fredrik Hovden, Bergen (f. 1969). Sosiolog og professor ved institutt for informasjons- og medievitenskap ved Universitetet i Bergen. Leder forskningsutvalget.

Varamedlemmer

Nosizwe Baqwa, Oslo (f. 1983). Musiker, skuespiller og produsent.

Lars Magne Andreassen, Hamarøy (f. 1967). Seniorrådgiver og tidligere direktør ved Árran lulesamiske senter.

Runa Norheim, Stavanger (f. 1987). Koreograf og leder for Regional Arena for Samtidsdans.

Solveig Slettahjell, Oslo (f. 1971). Jazzvokalist.

John Øivind Eggesbø, Stavanger (f. 1967). Billedkunstner og rektor Kunstsolen i Stavanger.

Rådsmøter

Kulturrådet har i 2024 avholdt åtte møter. Rådets arbeidsutvalg (Løvåsen, Joof/Hatterud, Omar, Johannessen) har også avholdt åtte møter.

Sekretariat

Kulturdirektoratet er sekretariat for Kulturrådet og utvalgene. Sekretariatsoppgavene omfatter å utarbeide et godt saksgrunnlag for de beslutninger som tas i råd og utvalg og å følge opp vedtak som fattes. Sekretariatet formidler også informasjon om Kulturrådet og Norsk kulturfond ut til offentligheten, har ansvar for å veilede søkere og tilskuddsmottakere og sikrer at forvaltningen av fondet skjer i tråd med lover og regler.

Økonomiske rammer

Budsjettrammene for Norsk kulturfond i 2024 var på 1 003,160 mill. kroner. Sammenlignet med 2023 omfattet budsjettrammen en generell økning på 47,19 mill. kroner i tillegg til 19,4 mill. kroner øremerket ny ordning for etablerte scenekunstkompanier, 5 mill. kroner øremerket skolebibliotekordningen og 4 mill. kroner øremerket tegneserieordningen.

Av årets spillemidler til kulturformål ble 7 mill. kroner øremerket scenekunsttiltak. Midlene ble bevilget til prosjekter og tiltak gjennom Kulturrådets tilskuddsordninger for fri scenekunst – prosjekt (teater og dans), arrangørstøtteordningen på scenekunst, ARENA –ordningen for tilskudd til bygg og infrastruktur og tilskuddsordningen for tidsskrift og kritikk (tabell 1b over viser fordeling av midlene). Spillemidlene utgjør et viktig supplement til formidling av scenekunst fra fondet og fondets tilskudd til tidsskrift og kritikk.

I 2024 bevilget rådet 37,5 mill. kroner i omdisponible midler (avkortninger) fra tidligere års bevilgninger til nye tiltak og satsinger. Midlene ble fordelt på samtlige fagområder i Norsk kulturfond og bidro til å innfri rådets strategiske satsinger på økt mangfold og et styrket ytringsrom i 2024.

Tabell 1 a: Fondets ordinære budsjettramme og fordeling på fagområder i 2022, 2023 og 2024

Område	2022	2023	2024
Visuell kunst	77 261 000	81 273 000	83 602 000
Litteratur	185 586 000	205 223 000	220 328 000
Scenekunst	166 485 000	168 511 000	189 484 000
Musikk	378 518 000	398 174 000	407 644 000
Tverrgående ordninger	55 188 000	56 249 000	54 237 000
Kulturvern	13 650 000	14 358 000	14 770 000
Tidsskrift og kritikk	27 653 000	29 089 000	28 923 000
Forskning	3 275 000	3 445 000	3 572 000
Ærespris og midler til rådets disposisjon	2 155 000	600 000	600 000
Totalt	909 771 000	956 922 000	1 003 160 000

Tabell 1 b Spillemidler til scenekunsttiltak 2024 kanalisert gjennom tilskuddsordninger i Norsk kulturfond

Ordning	2024
Fri scenekunst prosjekt – teater og dans	2 365 000
Arrangørstøtte scenekunst	2 445 000
Tidsskrift og kritikk	895 000
ARENA – tilskudd til bygg og infrastruktur	945 000
Totalt	6 650 000*

*Av samlet sum på 7 mill. kroner satt av til scenekunsttiltak i 2024, har 350 000 kroner gått til å dekke kostnader knyttet til forvaltning av midlene.

Regnskap 2024

Tabell 2a Regnskapstall

Tallene er hentet fra tabell 2 *Budsjett og regnskapstall 2022-2024* i virksomhetens årsrapport.

	2022	2023	2024
Tildelt under post 55 Norsk kulturfond	909 771	956 922	1 003 160

Regnskap post 55 Norsk kulturfond 31.12.	909 771	956 922	1 003 160
Utnyttelsesgrad post 55 Norsk kulturfond	100 %	100 %	100 %

* Tabellen inneholder ikke spillemidler eller stimuleringsmidler

Tabell 2b Nøkkeltall

Tabellen viser samlet tilskudd fra Norsk kulturfond vedtatt i 2023 og 2024. Avvik mellom vedtaksbeløp i denne tabellen og regnskapstall i tabell 2a som viser at hele fondets ramme i 2023 og 2024 er bevilget, skyldes flere ting. Tallene i tabell 2b inkluderer tilskudd fra omdisponible midler (avkortninger) fra tidligere års bevilgninger. For 2024 er vedtatt beløp derfor høyere enn budsjettrammen for 2024. Faktureringen for bøker innkjøpt gjennom innkjøpsordningene løper inn i påfølgende år, noe som gjør at samlet budsjettamme til formålet ikke er bevilget ved årets slutt. Vedtatt beløp i 2023 er av denne grunn noe lavere enn budsjettrammen for 2023. Spillemidler er ikke inkludert.

Formål	Vedtaksbeløp	
	2023	2024
Norsk kulturfond	947 127 228	1 019 247 030

Søknader og tildelinger

Tabell 3 viser volumtall som omfatter alle søknader som er behandlet og vedtatt av råd og utvalg i 2024. Tildelingene omfatter både vedtak om tilskudd fra budsjettammen i 2024 og tilsagn om tilskudd for senere budsjettår. Tilsagn for framtidige år gis alltid med forbehold om Stortingets budsjettvedtak. Søknader som er gitt tilskudd fra spillemidler til scenekunstformål og omdisponible midler (avkortninger) fra tidligere års tildelinger, er også inkludert. Søknader som er avvist eller trukket er ikke med i tallgrunnlaget. Tilskuddstallene inkluderer ikke tilskudd knyttet til innkjøpsordningene for litteratur eller vedtak om tilskudd fra fondet til kunnskapsprosjekter.

Antall søknader og påmeldinger av bøker til innkjøpsordningene har holdt seg på et stabilt nivå etter betydelig økning i 2022. Nedgangen på rundt 400 søknader fra 2023 skyldes i hovedsak at ordningen for innkjøp til skolebibliotek ble utlyst i 2023, men ikke i 2024. Ser man bort fra denne ordningen har søknadstallet økt noe på alle fagområder, men med en utflating i forhold til den store økningen i 2023. Den samlede søknadssummen har økt med over 300 mill. kroner fra 2023, noe som har ført til at tildelingsprosenten av søknadssum har gått ned. Hvor mye råd og utvalg vedtar av tilsagn for framtidige år kan variere stort fra år til år og påvirker tildelt sum i det enkelte år. I 2023 ble det gitt omfattende tilsagn for framtidige år, mens omfanget av gitte tilsagn er langt mindre i 2024.

Tabell 3 Volumtall

	2022	2023	2024
Antall søknader	7136	8926	8493
Antall tildelinger	3409	3680	3049
Tildelingsprosent	48%	41%	36%
Søknadssum	3 138 906 945	2 738 826 521	3 070 747 267
Tildelt sum	897 877 789	1 002 647 044	810 718 262
Tildeling av søknadssum i prosent	29%	37%	26%
Antall påmeldte titler til innkjøpsordningene	1278	1 266	1 304
Antall innkjøpte titler til innkjøpsordningene	538	658	680

Aktiviteter og resultater - sentrale tema i rådets arbeid i 2024

I 2024 har Kulturrådet gjennom 3049 tildelinger og 680 innkjøpte bøker bidratt til at det er skapt og formidlet kunst og kultur innenfor et bredt spekter av sjangre og uttrykksformer i hele landet. Tilskuddene er bevilget fra over 40 ordninger innenfor fagområdene musikk, litteratur, scenekunst, visuell kunst, kulturvern, tidsskrift og kritikk og tverrgående ordninger. I tillegg har fondet finansiert evalueringer og forskning om samtidens kunst og kultur. Rådet har tildelt både ettårige, flerårige og langsiktige tilskudd til enkeltkunstnere og

kunstnergrupper, kulturaktører, organisasjoner og virksomheter. På hvert av fondets fagområder har det vært et mål å sikre god balanse mellom midler som går til prosjekter, produksjon, utvikling og nyskaping og midler som sikrer nødvendig forutsigbarhet for formidlingsarenaer, arrangører og virksomheter.

Geografisk fordeling – tilgang til kunst og kultur i hele landet

Kulturrådet har hele landet som virkeområde. Råd og utvalg har i 2024 bidratt til at kunst og kultur er skapt mange steder og med utgangspunkt i ulike livsvilkår og erfaringer. Innbyggere i hele landet har fått tilgang til et mangfold av kunst og kultur på lokale møteplasser. Tilskudd til festivaler, arrangører og formidlingsarenaer hatt god geografisk spredning og på flere ordninger er det tatt inn nye aktører utenfor de store sentrene. Mange av kulturarenaene Kulturrådet gir tilskudd til er på steder uten andre kulturinstitusjoner.

Geografistatistikken (tabell 6) viser fordeling av tilskudd basert på søkers adresse. Mange prosjekter har vesentlig større geografisk nedslagsfelt enn dette. Medvirkende i prosjekter kommer fra ulike steder. Mange forestillinger, konserter og utstillinger har turnert og møtt publikum på flere steder. Bøker, tidsskrifter, musikkutgivelser og dokumentarfilmer er gjerne utgitt og distribuert av forlag og produsenter med adresse i Oslo, men er gjort tilgjengelige for folk i hele landet.

Kulturrådet er samtidig oppmerksom på at det er enkelte fylker det har kommet relativt få søknader fra. Rådet har i 2024 fortsatt innsatsen for å stimulere til flere søknader fra disse områdene.

Mangfold, ytringsrom og barn og unge

Kulturrådets strategiske satsingsområder, mangfold og ytringsrom, har ligget til grunn for rådets økonomiske prioriteringer, fagutvalgenes arbeid med tilskuddsordningene og rådets utadrettede arbeid. I 2024 har det vært lyst ut ekstraordinære midler til funksjonshindredes historie og kulturarv.

Bevissthet om språkets betydning har vært en viktig del av Kulturrådets mangfoldsarbeid dette året. Rådet har i 2024 arbeidet videre med å styrke samisk litteratur og litteratur på de nasjonale minoritetsspråkene. Rådet har også satt i gang en klarspråkgjennomgang av alle retningslinjer og arbeidet med forenkling av språk og begreper i utadrettet kommunikasjon, for å fjerne unødige barrierer for miljøer som ikke er godt kjent med kulturforvaltningen. Rådet følger Kulturdirektoratets nye språkpraksis.

Oppfølging av sannhets- og forsoningskommisjonens rapport

Oppfølging av rapporten *Sannhet og forsoning – grunnlag for et oppgjør med fornorskingspolitikk og urett mot samer, kvener/norskfinner og skogfinner* har stått på dagsorden på alle rådsmøter i 2024.

Rådet har vært opptatt av hva rapporten innebærer for kunst- og kulturfeltet, og hvordan den skal følges opp innenfor rådets ansvarsområde. I mars sendte Kulturrådet høringsinnspill til rapporten til Stortinget. Rådet anerkjente den uretten som er begått og de konsekvensene den fortsatt har, støttet kommisjonens foreslåtte tiltak på kulturområdet, og pekte på kunstens og kulturens betydning i et forsoningsarbeid framover.

Rådets septembermøte ble lagt til Karasjok og Lakselv, der rådet møtte Sametinget, samiske kunstnerorganisasjoner, Porsanger kommune og Kvensk institutt i Børselv. Flere fagutvalg har besøkt skogfinske, kvenske og norskfinske områder og aktører. Et bredt dialogmøte ble avholdt i Vadsø. Det er videre initiert årlig dialog med Sametinget, Sámi Dáiddárráđđi og Norske kveners forbund. Relevante kunstner- og bransjeorganisasjoner for de berørte gruppene er også invitert inn i faste møtefora for de enkelte kunstfeltene. Rådet har ellers samarbeidet med Sametinget om utforming av mulig ny innkjøpsordning for litteratur på samiske språk.

Kulturrådets fagutvalg har hatt økt oppmerksomhet om uttrykk og behov i kulturfeltet for de berørte gruppene innenfor alle rådets tilskuddsordninger. I 2024 ble det i tillegg satt av 4,6 mill. kroner ekstra til oppfølging av rapporten gjennom ordningene Utviklingsmidler for kulturaktører, ARENA – tilskudd til bygg og infrastruktur og Kulturvern - prosjektmidler.

Bærekraft

Kulturrådets strategi stadfester at «Kulturfondet skal tilrettelegge for at produksjon, distribusjon og formidling av kunst og kultur bidrar til økt bærekraft i samfunnet».

Rådet har vært holdt orientert gjennom referat fra fagutvalgene om kunst- og kulturfeltets bærekraftstiltak og oppmerksomhet om tematikken. Aktører som søker virksomhetstilskudd, har vært oppfordret til å redusere klima- og miljøbelastning. Rådet har også fortsatt bærekraftssamarbeidet med Arts Council England og Statens kunsthåndverk Danmark.

Rådsmedlemmer og sekretariat har ellers deltatt i ulike seminarer om bærekraft i kulturfeltet i regi av blant annet Kultur- og likestillingsdepartementet, Kulturdirektoratet, Kulturtanken, Norsk filminstitutt og PwC.

Kunnskapsutvikling

Rådets kunnskapsarbeid i 2024 har bidratt til oppdatert kunnskap om kultursektoren i offentligheten. Kunnskapsarbeidet har bidratt til at rådet kan forvalte Norsk kulturfond på best mulig måte og at rollen som rådgivende organ kan ivaretas. I 2024 har rådet både satt i gang og ferdigstilt større kunnskapsprosjekter og evalueringer. Se nærmere omtale under avsnittet om forskning.

Utfordrende situasjon i det frie kunst- og kulturfeltet

Gjennom søknader, rapporter og dialog med feltet har rådet gjennom året registrert hvordan pris- og lønnsvekst og endrede publikumsvaner utfordrer rammevilkårene for kunst- og kulturfeltets aktører. En allerede svak kunstnerøkonomi er enda mer presset.

Sammen med svak utvikling av Norsk kulturfonds rammer har utfordringene i kunst- og kulturfeltet forsterket dilemmaer i rådets økonomiske prioriteringer i 2024. På den ene side har betydningen av å gi forutsigbare og tilstrekkelige tilskudd blitt enda viktigere for ikke å utarme økonomien for kunstnere og formidlingsvirksomheter. På den annen side har rådets ambisjon om økt mangfold gitt en positiv andel nye søkere, som rådet har ønsket å prioritere. Rådet har derfor sett det utfordrende å følge opp det brede mandatet og forventningen om å sikre både forutsigbarhet og fornyelse. Tilførselen av spillemidler og bruk av omdisponible midler har avhjulpet situasjonen i noen grad.

Forvaltning

Arbeid med tilskuddsordningene

Med utgangspunkt i satsingsområdene og kunnskap om kunst- og kulturfeltet har råd og utvalg også i 2024 foretatt løpende vurdering av tilskuddsordningenes treffsikkerhet og innretning. Arbeidet har omfattet oppfølging av evalueringer, justering av ordningers retningslinjer og språk, og gjennomføring av piloter og forsøksordninger. Arbeidet utdypes under omtalen av hvert fagområde.

Forvaltning av virksomhetstilskudd

Rådet satte i 2024 i gang en gjennomgang av forvaltningen av årlige virksomhetstilskudd til festivaler, arrangører, kompanier, ensembler, tidsskrifter m.m. Målet er å bedre kunne synliggjøre det brede ansvaret Kulturrådet tar for infrastruktur i det frie feltet i hele landet, og å bidra til mer åpen og enhetlig virksomhetsforvaltning på tvers av fagområdene. Arbeidet vil fortsette i 2025.

Informasjon om tilskuddsordninger og søkerveiledning

Retningslinjer og informasjon om tilskuddsordningene i Norsk kulturfond har ligget åpent tilgjengelig på Kulturdirektoratets nettsider i god tid før hver søknadsfrist.

Rådet, fagutvalg og sekretariat har arbeidet aktivt for å nå ut til nye søkergrupper og bygge ned unødige terskler for å henvende seg til Kulturrådet. I løpet av året er det avholdt møter og besøkt kulturaktører i ulike deler av landet, blant annet i Karasjok, Porsanger, Vadsø, Kristiansand, Østfold, Tromsø, Finnmark og Bergen.

Sekretariatet har også gjennomført en rekke digitale dialog- og informasjonsmøter i forbindelse med utlysninger og søknadsfrister.

Offentliggjøring av beslutninger i råd og utvalg

Lister over søknader og tildelinger har vært publisert på nettsidene så snart vedtak er fattet. Omtale av større tildelinger, tendenser og interessante enkeltprosjekter har i tillegg vært formidlet til offentligheten gjennom nyhetssaker og poster på sosiale medier.

Habilitet og transparens

Kulturrådet er avhengig av at omverden har tillit til forvaltningen av fellesskapets midler. Tydelighet omkring hvem som fatter beslutninger og ryddig og dokumentert habilitetshåndtering har stått sentralt i rådets og utvalgenes løpende arbeid i 2024.

Ledsagerbevis

Det har inngått i betingelsene til tilskuddsmottakere på alle relevante tilskuddsordninger at personer med funksjonsnedsettelse har krav på gratisbillett til ledsager til arrangementer med billettsalg.

Gjeldssanering

Det er ikke gitt tilskudd til gjeldssanering fra Norsk kulturfond i 2024.

Kulturrådets rolle som rådgivende organ

Kulturrådets oppdrag omfatter å være rådgivende organ for staten i kulturspørsmål.

Rådet har levert offentlige høringsuttalelser i flere saker som berører kulturpolitikken og -forvaltningen, deriblant til rapporten fra Sannhets- og forsoningskommisjonen til Stortinget: *Sannhet og forsoning – grunnlag for et oppgjør med fornorskingspolitikk og urett mot samer, kvener/norskfinner og skogfinner*, NOU 2023: 25 *Omstilling til lavutslipp – veivalg for klimapolitikken*, Nordisk ministerråds samarbeidsprogram for kultur 2025-2030, Forslag til endringer i forskrift om produksjonstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier og Forslag om endringer i forskrift til samelovens språkregler.

Gjennom 2024 har det også vært direkte dialog mellom Kultur- og likestillingsdepartementet og Kulturrådet om en rekke enkeltsaker. Rådet har også deltatt i budsjett høring på Stortingets familie- og kulturkomité, og hatt møter med flere politiske partier.

Kulturrådet i offentligheten

Mediesaker

I 2024 var omtale av tildelinger dominerende for Kulturrådet. Omtalen var i all hovedsak positiv eller nøytral, og majoriteten av sakene er publisert i lokalpresse. Antall saker med medium til høy synlighet var 416. Av disse var 54 prosent nøytrale, 42 prosent positive og 4 prosent negative. Klassekampen er mediet med mest omtale, etterfulgt av Samtiden og Subjekt. Av medietyper er 43 prosent av omtalen i lokalmedier, 18 prosent i riksmidier og regionmedier, mens tidsskrifter dekker 12 prosent og fagmedier 9 prosent.

Kulturrådet har hatt en tydelig stemme i debatter om offentlige tilskudd kunst og kultur, mer spesifikt knyttet til diskusjoner om kvalitetsbegrepet og hvordan offentlige tilskudd deles ut basert på faglig skjønn. I forbindelse med lansering av regjeringens leselest-strategi og bevilgninger til litteraturordningene gjennom statsbudsjettet har rådslederen vært en synlig meningsbærer om viktigheten av å styrke av barn og unges leselest og hvilke tiltak som fungerer.

Kulturrådets og utvalgenes møter med kunst- og kulturfeltet ulike steder i landet har mottatt mye positiv omtale i lokal og regionalmedia. Kulturrådets besøk til Karasjok og Porsanger mottok spesielt mye oppmerksomhet.

Det er fremdeles en del journalister og tilskuddsmottakere som forveksler Kulturdirektoratet og Kulturrådet, samt Statens kunstnerstipend og Kulturrådet når det gjelder vedtak om tilskudd fra Norsk kulturfond. Dette jobbes det løpende med å rette opp i.

Kulturrådets tilstedeværelse i den offentlige samtalen

Rådet valgte i 2024 ikke å prioritere midler til en stor konferanse, men heller satse på besøk, samtaler og tilstedeværelse i mindre formater.

Rådet og musikkutvalgene samarbeidet med Musikkutvalget (Kultur- og likestillingsdepartementets nedsatte NOU-utvalg) om et innspillmøte i tilknytning til Festspillene i Bergen.

Rådsleder, rådsmedlemmer og sekretariat har også deltatt i en rekke åpne arrangementer på andre arenaer, så som Trondheim Calling, Littfest Bergen, Se og les-konferanse i Bergen, Nobels fredssenter, Vossajazz, Norsk barnebokinstitutt, Heddadagene, Arendalsuka, Bjergstedkonferansen i Stavanger. Panelene har spent over tematikk som leselyst, ytringsfrihet, geografisk narsissisme, kulturbruk, samisk barnelitteratur, sannhets- og forsoningskommisjonsrapporten, kunstbøker, kunstnerøkonomi etter pandemien, økonomisk bærekraft i kunst- og kulturlivet.

Kulturrådets ærespris

Kulturrådet inviterte åpent til å foreslå kandidater til prisen. Til sammen 56 begrunnede forslag kom inn.

Kulturrådet valgte å tildele æresprisen 2024 til Elle-Hånsa/Hans Ragnar Mathisen, som har hatt stor betydning som billedkunstner, aktivist, kulturbærer og formidler. Gjennom 50 år har han satt preg på samisk, norsk og internasjonalt kunst- og kulturliv. Hans kartarbeider har hatt stor betydning for samisk selvforståelse og har utfordret det dominerende nasjonale narrative. Elle-Hånsas vilje til å dele kunnskap har hatt stor betydning for kolleger fra forskjellige disipliner og generasjoner.

Prisen (600 000 kroner og en statuett av Elena Engelsen) ble overrakt på Bikuben selskapslokale i Tromsø 5. desember.

Året i tall

Tabell 4 Fagområder

Tabellene viser søknader til Norsk kulturfond som er behandlet og vedtatt av råd og utvalg i 2023 og 2024. Tildelingene omfatter både vedtak om tilskudd fra budsjetttrammen i gjeldende år og tilsagn om tilskudd for senere budsjettår. Søknader som er gitt tilskudd fra spillemidler til scenekunstformål og omdisponible midler (avkortninger) fra tidligere års tildelinger, er inkludert. Søknader som er avvist eller trukket er ikke med i tallgrunnlaget. Tallene inkluderer ikke påmeldte bøker til innkjøpsordningene for litteratur.

Fagområde NKF	Årstall 2022					
	Antall søknader	Antall tildelinger	Tildelingsprosent	Søknadssum	Tildelt sum	Tildeling av søknadssum i prosent
Allmenne kulturformål	338	163	48%	217 745 246	57 579 000	26%
Kulturvern	223	117	52%	52 249 602	14 550 000	28%
Litteratur	368	252	68%	94 777 688	35 491 000	37%
Musikk	3 424	1 806	53%	1 301 309 904	440 309 900	34%
Scenekunst	1 282	400	31%	1 004 219 467	222 489 500	22%
Tidsskrift og kritikk	106	65	61%	98 648 087	30 642 789	31%
Visuell kunst	1 395	606	43%	369 956 951	96 815 600	26%
Grand Total	7 136	3 409	48%	3 138 906 945	897 877 789	29%

Fagområde NKF	Årstall 2023					
	Antall søknader	Antall tildelinger	Tildelingsprosent	Søknadssum	Tildelt sum	Tildeling av søknadssum i prosent
Allmenne kulturformål	476	228	48%	254 489 489	71 413 000	28%
Kulturvern	271	126	46%	79 457 965	14 928 000	19%
Litteratur	1 000	327	33%	84 198 353	30 838 105	37%
Musikk	3 910	1 669	43%	1 297 913 409	623 259 000	48%
Scenekunst	1 499	350	23%	527 004 663	141 388 000	27%
Tidsskrift og kritikk	118	68	58%	93 417 697	32 628 939	35%
Visuell kunst	1 653	637	39%	406 344 945	88 192 000	22%
Grand Total	8 927	3 405	38%	2 742 826 521	1 002 647 044	37%

Årstall
2024

Fagområde NKF	Antall søknader	Antall tildelinger	Tildelingsprosent	Søknadssum	Tildelt sum	Tildeling av søknadssum i prosent
Allmenne kulturformål*	651	214	33%	345 382 799	64 369 400	19%
Kulturvern	337	142	42%	92 137 698	20 470 000	22%
Litteratur	335	229	68%	74 273 619	30 963 000	42%
Musikk	3 983	1 490	37%	1 008 584 594	328 653 500	33%
Scenekunst	1 470	337	23%	1 123 026 668	245 229 500	22%
Tidsskrift og kritikk	136	76	56%	87 622 167	40 104 717	46%
Visuell kunst	1 581	551	35%	339 719 722	80 928 145	24%
Grand total	8 495	3 049	36%	3 070 747 267	810 718 262	26%

* Omfatter tverrgående ordninger og internasjonalt bærekraftprogram for musikk og scenekunst 2024

Tabell 5 Innkjøpsordningene for litteratur

Påmeldte og innkjøpte titler for budsjettåret 2024 per 6. mars 2025. Tabellen oppdateres frem til ferdigstillelse av årsrapport.

Tilskuddsordning	Antall påmeldte titler*	Antall behandlede titler	Antall titler som gjenstår å behandle	Antall innkjøpte titler	Prosentandel innkjøpte titler av antall titler som har vært behandlet	Antall e-bøker Påmeldt/innkjøpt	Prosentandel e-bøker
Den automatiske innkjøpsordningen for ny norsk skjønnlitteratur for barn og unge	131	123	0	118	95,9	90/82	68,7/69,5
Den automatiske innkjøpsordningen for ny norsk skjønnlitteratur for voksne	308	266	10	245	92,1	302/243	98,1/99,2
Oversatt litteratur	206	198	0	120	60,6	158/97	76,7/80,8
Ny norsk sakprosa for barn og unge	53	51	0	26	51,0	29/15	54,7/57,7
Ny norsk sakprosa for voksne	385	356	0	124	34,8	335/115	87,0/92,7
Tegneserier	65	61	0	34	55,7	-	-
Den selektive ordningen for ny norsk skjønnlitteratur for barn og unge	62	53	0	9	17,0	43/7	69,4/77,8
Den selektive ordningen for ny norsk skjønnlitteratur for voksne	94	40	33	4	10,0	81/3	86,2/75,0
Totalt	1 304	1 148	43	680	59,2	1 038/562	79,6/83,7

*Inkluderer trukkede og avviste titler

Tabell 6 Geografisk fordeling 2024

Tabellen viser geografisk fordeling av søknader som er behandlet og vedtatt av råd og utvalg i 2024, med unntak av søknadene til Internasjonalt bærekraftsprogram for musikk og scenekunst. Søknader som er gitt tilskudd fra spillemidler til scenekunstformål og omdisponible midler (avkortninger) fra tidligere års tildelinger, er inkludert. Søknader som er avvist eller trukket er ikke med i tallgrunnlaget. Tallene inkluderer ikke påmeldte og innkjøpte bøker til innkjøpsordningene.

Fylke	Antall søknader	Antall tildelinger	Tildelings prosent	Søknadssum	Tildelt sum	Tildeling av søknadsum i prosent
▲						
Agder	130	42	32 %	39 558 664	13 609 000	34 %
Akershus	292	104	36 %	106 184 883	30 033 000	28 %
Buskerud	643	176	27 %	200 477 801	28 475 000	14 %
Buskerud	207	68	33 %	39 219 643	9 116 000	23 %
Finmark - Finnmark - Finnmarkku	129	61	47 %	43 536 737	15 357 000	35 %
Innlandet	390	136	35 %	141 359 506	31 111 000	22 %
Møre og Romsdal	172	63	37 %	93 387 013	21 141 000	23 %
Nordland - Nordlândia	241	108	45 %	84 398 397	27 596 000	33 %
Oslo	3 364	1 253	37 %	1 266 041 832	346 638 309	27 %
Rogaland	335	129	39 %	169 294 551	47 872 000	28 %
Svalbard	5	2	40 %	675 546	210 000	31 %
Telemark	203	81	40 %	45 995 879	12 084 000	26 %
Troms - Romsa - Tromssa	273	114	42 %	135 490 277	38 209 500	28 %
Trøndelag - Tröndeläge	606	206	34 %	206 613 827	51 746 435	25 %
Vestfold	195	58	30 %	78 351 825	11 167 800	14 %
Vestland	1 075	375	35 %	374 270 352	116 318 818	31 %
Østfold	192	58	30 %	43 317 934	9 221 000	21 %
Total	8 452	3 034	36 %	3 068 174 667	809 905 862	26 %

Fondets fagområder

Norsk kulturfond var i 2024 delt inn i åtte fagområder: visuell kunst, litteratur, scenekunst, musikk, tverrgående ordninger, kulturvern, tidsskrift og kritikk og forskning og utvikling. Under følger en rapport om resultater i 2024 for hvert av fagområdene. Rådets utlysning av midler til et internasjonalt bærekraftprogram for musikk og scenekunst står omtalt under fagområdet tverrgående ordninger.

Visuell kunst

Rådets tilskuddsordninger for det visuelle kunstfeltet skal bidra til at det skapes og formidles visuell kunst av høy kvalitet under profesjonelle betingelser over hele landet. Tilskuddene skal bidra til bedre arbeidsvilkår for billedkunstnere, kunsthåndverkere og fotografer, og til å styrke arrangørene slik at kunsten får en tydeligere plass i samfunnet.

Budsjettramme for fagområdet fordelt på tilskuddsordninger

Tabellen viser rådets endelige fordeling mellom ordninger på fagområdet visuell kunst.

Ordning	2023		2024	
	Budsjettramme	Ekstramidler*	Budsjettramme	Ekstramidler*
Prosjektstøtte visuell kunst – kunstnere	11 450 000	4 025 000	11 770 000	5 170 000
Prosjektstøtte visuell kunst – visningssteder	11 655 000	3 000 000	11 981 000	830 000
Prosjektstøtte til kunstnere i etableringsfasen	3 000 000		3 000 000	500 000
Kunstnerassistentordningen	4 340 000		4 480 000	
Kunstfaglige publikasjoner og manusutvikling	4 160 000		4 280 000	500 000
Utstyrstøtte til fellesverksteder og gjestekunstnerordninger	1 560 000		1 600 000	
Arrangørstøtte visuell kunst	45 108 000		46 491 000	
SUM	81 273 000	7 025 000	83 602 000	7 000 000

*Omdisponible midler (avkortninger) fra tidligere års tildelinger.

Antall søknader og tildelinger

Tabellene viser søknader som er behandlet av råd og utvalg og vedtak gjort i 2023 og 2024. Tildelingene omfatter både vedtak om tilskudd fra budsjettrammen for gjeldende år og tilsagn om tilskudd for senere budsjettår. Søknader som er gitt tilskudd fra omdisponible midler (avkortninger) fra tidligere års tildelinger er også inkludert. Søknader som er avvist eller trukket er ikke med i tallgrunnlaget.

Fagområde NKF	Tilskuddsordning	Årstall 2023					Tildeling av søknadssum i prosent
		Antall søknader	Antall tildelinger	Tildelingsprosent	Søknadssum	Tildelt sum	
Visuell kunst	NKF Arrangørstøtte visuel..	69	33	48%	154 899 678	44 875 000	29%
	NKF Kunstfaglige publika..	158	62	39%	18 189 309	4 110 000	23%
	NKF Kunstnerassistentor..	42	14	33%	17 360 000	4 340 000	25%
	NKF Prosjektstøtte til kun..	217	85	39%	13 749 684	3 035 000	22%
	NKF Prosjektstøtte visuel..	939	331	35%	149 951 790	22 938 000	15%
	NKF Prosjektstøtte visuel..	251	97	39%	46 644 993	7 364 000	16%
Grand Total		1 704	638	37%	414 327 893	88 222 000	21%

Vedtaksår / Fagområde	Antall søknader	Antall tildelinger	Tidelings prosent	Søknadssum	Tildelt sum	Tildeling av søknadssum i prosent
2024						
Arrangørstøtte visuell kunst	67	21	31 %	123 421 586	38 204 145	31 %
Kunsthøgskolepublikasjoner og manusutvikling	189	79	42 %	23 183 727	5 040 000	22 %
Kunstnerassistentordningen	41	14	34 %	17 890 000	4 480 000	25 %
Prosjektstøtte til kunstnere i etableringsfasen	210	89	42 %	15 307 666	3 410 000	22 %
Prosjektstøtte visuell kunst – kunstnere	771	232	30 %	80 142 231	15 445 000	19 %
Prosjektstøtte visuell kunst - visningssteder	284	104	37 %	76 562 418	12 749 000	17 %
Utstyrstøtte til fellesverksteder og gjestekunstordninger	19	12	63 %	3 212 094	1 600 000	50 %
Total	1 581	551	35 %	339 719 722	80 928 145	24 %

Tendenser og analyse

Kulturrådet har i 2024 hatt et særskilt fokus på de visuelle kunstnernes arbeidsvilkår og muligheten for kunstnere i alle sjangre til å skape og vise kunst. Billedkunst, kunsthåndverk og fotografi som formidles i fysiske gallerier, trykte publikasjoner og på nett er viktig for oss som individer og samfunn. Ikke minst gjør den visuelle kunsten oss rustet til å møte en ensrettende digital og visuell kultur.

I 2024 ga Kulturrådet direkte tilskudd til 379 kunstnere. Rådet var opptatt av å støtte kunstnere som arbeider med private spørsmål knyttet til materialitet, sansning, identitet og tilhørighet, så vel som kunstnere som engasjerer seg i kritiske samfunnsspørsmål knyttet til klima, krig, demokrati, og urfolks rettigheter. Kulturrådet ga 282 tilskudd til visningssteder, festivaler, forlag og andre arrangører i feltet. Resultatet er kunstprosjekter, utstillinger, arrangementer og utgivelser av høy kvalitet som bidrar til at folk kan oppleve visuell kunst over hele landet.

Økte tilskuddsbeløp og færre tildelinger

Kulturrådet er opptatt av størrelsen på tilskudd som går til prosjekter. Signaler fra feltet tyder på at små tilskuddsbeløp gir en lite bærekraftig økonomi. Rådet har derfor valgt å prioritere strengere. For kunstnerne er resultatet at gjennomsnittlige tilskuddsbeløpet er økt fra 55 % av omsøkt beløp i 2023 til 63 % i 2024. Antall innvilgede søknader gikk i samme periode ned fra 38 % til 30 % av innkomne søknader. For visningsstedene økte det gjennomsnittlige tilskuddsbeløpet fra 31 til 44 % av omsøkt beløp. Her sank antall innvilgede søknader fra 44 % til 37 % av innkomne søknader.

Tilskudd til viktig infrastruktur

Tilskuddsordningen arrangørstøtte visuell kunst gir tilskudd til viktig infrastruktur for produksjon og formidling visuell kunst over hele landet. Også her prioriterte fagutvalget i 2024 økte tilskuddsbeløp og færre tildelinger. To virksomheter fikk arrangørstøtte for første gang: Bærum Kunsthall og Centralbanken i Oslo. De 21 bevilgningene som ble vedtatt i 2024 gjelder for 2025. Dersom vi ser disse bevilgningene i sammenheng med 29 bevilgninger som er gitt tidligere får vi et helhetlig bilde av arrangørstøtteordningens profil og virkning i det visuelle kunstfeltet. Ordningen har en klar hovedvekt på visningssteder og festivaler. Blant de 50 tilskuddsmottakerne i 2025 er 45 enten visningssteder, festivaler eller begge deler.

Nye retningslinjer for kunstnerassistentordningen

Kulturrådet vedtok høsten 2024 nye retningslinjer for kunstnerassistentordningen. Endringene bygger på Telemarksforsknings evalueringsrapport *Unge kunstnerskap i utvikling* fra 2022 og erfaringer i sekretariatet og

fagutvalget. Endringene innebærer blant annet forenklet lønnsfastsettelse, forenklet feriepengeordning og forenklet søknadsprosess. Det kom i 2024 41 søknader. 14 kunstnere fikk midler til å ansette en assistent.

Kunstbøker til folket

I mai 2024 arrangerte Kulturrådet seminaret *Kunstbøker til folket* på Oplandia senter for samtidskunst på Lillehammer. På seminaret presenterte de åtte deltakerne i pilotprosjektet for formidling og distribusjon av kunst- og kunstnerbøker sine prosjekter og erfaringer. Arrangørutvalget for visuell kunst vedtok høsten 2024 å følge opp, blant annet ved å undersøke mulighetene for å etablere en ordning for innkjøp av kunst- og fotobøker til bibliotek.

Dialog med feltet

Fagutvalgene for visuell kunst arrangerte i 2024 to nasjonale dialogmøter med interesseorganisasjonene i feltet. I tillegg arrangerte rådet et regionalt dialogmøte med det visuelle kunstfeltet i Kristiansand med temaet «store kunstinstitusjoner og små kunstscener». Sekretariatet arrangerte tre digitale informasjonsmøter om tilskuddsordningene.

Litteratur

Gjennom Norsk kulturfonds ordninger for litteratur legges det til rette for at en mangfoldig og representativ litteratur av høy kvalitet blir produsert, utgitt og formidlet, og når ut til et bredest mulig publikum over hele landet.

Budsjettramme for fagområdet fordelt på tilskudds- og innkjøpsordninger

Tabellen viser rådets siste vedtatte fordeling mellom ordninger på fagområdet litteratur.

Ordning	2023		2024	
	Budsjettramme	Ekstra midler 2023**	Budsjettramme	Ekstra midler 2024***
Innkjøpsordningen for oversatt litteratur	15 806 000		16 122 000	
Innkjøpsordningen for ny norsk sakprosa for barn og unge	8 116 000		8 441 000	
Innkjøpsordningen for nye norske tegneserier	5 413 000		8 290 000	
Innkjøpsordningen for ny norsk skjønnlitteratur - voksne automatisk	58 085 000		61 040 000	
Innkjøpsordningen for ny norsk skjønnlitteratur - voksne selektiv	4 640 000		4 000 000	
Innkjøpsordningen for ny norske skjønnlitteratur - barn og unge automatisk	33 331 000		35 027 000	
Innkjøpsordningen for ny norsk skjønnlitteratur - barn og unge selektiv	2 400 000		2 496 000	
Innkjøpsordningen for ny norsk sakprosa for voksne	33 280 000		34 611 000	
Kulturrådets skolebibliotekordning – innkjøp og distribusjon av kulturfondbøker til skolebibliotek *	5 500 000		10 500 000	
Litteraturprosjekt*	5 123 000	3 670 100	4 808 000	2 671 100
Litteraturproduksjon	6 194 000		6 494 000	
Litteraturformidling	18 335 000		17 999 000	
Frakt/distribusjon innkjøpsordningene for litteratur	9 000 000		10 500 000	2 000 000

* Ordningen var i perioden 2020-2023 en forsøksordning med distribusjon av kulturfondbøker til skolebibliotek. Fra 01.01.2024 ble ordningen gjort permanent og fikk nytt navn.

** Inkluderer midler avsatt til oversettelse fra samisk og til satsing på nasjonale minoritetsspråk og litteratur fra minoritetsspråklige forfattere i Norge.

*** Inkluderer midler avsatt til oversettelse fra samisk og fra nasjonale minoritetsspråk til norsk, midler avsatt til satsing på nasjonale minoritetsspråk og litteratur fra minoritetsspråklige forfattere i Norge, og omdisponible midler (avkortninger) fra tidligere års bevilgninger til frakt og distribusjon på innkjøpsordningene.

Antall søknader og tildelinger

Tabellene viser søknader som er behandlet og vedtatt av råd og utvalg i 2023 og 2024. Tildelingene omfatter både vedtak om tilskudd fra budsjetttrammen for gjeldende år og tilsagn om tilskudd for senere budsjettår. Søknader som er avvist eller trukket er ikke med i tallgrunnlaget. Tabellene inkluderer ikke innkjøpsordningene for litteratur.

Vedtaksår / Fagområde	Antall søknader	Antall tildelinger	Tidelingsprosent	Søknadssum	Tildelt sum	Tildeling av søknadssum i prosent
2023						
Skolebibliotekordningen	661	380	58 %	--	--	--
Litteraturformidling	168	102	61 %	52 927 127	18 897 000	36 %
Litteraturproduksjon	138	99	72 %	15 780 715	6 029 000	38 %
Litteraturprosjekt	33	21	64 %	15 489 850	5 912 000	38 %
Total	1000	602	60 %	84 198 353	30 838 105	37 %

Vedtaksår / Fagområde	Antall søknader	Antall tildelinger	Tidelingsprosent	Søknadssum	Tildelt sum	Tildeling av søknadssum i prosent
2024						
Litteraturformidling	153	102	67 %	44 537 976	18 750 000	42 %
Litteraturproduksjon	148	105	71 %	15 370 174	6 494 000	42 %
Litteraturprosjekter	34	22	65 %	14 365 469	5 719 000	40 %
Total	335	229	68 %	74 273 619	30 963 000	42 %

Tendenser og analyser

Søknadstallet på tilskuddsordningene har i 2024 vært relativt jevnt med tidligere år. På formidlingsordningen er balansen mellom forutsigbarhet for søkere som har fått tilskudd over tid og ønsket om å støtte nye tiltak fortsatt krevende, og ordningen har vært prioritert i Kulturrådets budsjettinnspill for 2025 og 2026. På prosjektordningen var nivået på søknadene høyt, og tilskuddsbeløpene ble lavere enn det som har vært vanlig. Søknadstilfanget på bøker for og formidling av litteratur for barn og unge er fortsatt godt og av høy kvalitet, det samme gjelder søknader på visuell litteratur. Det er fortsatt ønskelig med flere søknader med litteratur på nynorsk. Samlet påmelding til innkjøpsordningene var jevn med året før. Det var en økning for de to selektive skjønnlitterære ordningene, den automatiske ordningen for skjønnlitteratur for barn og unge og tegneserieordningen. Sakprosaordningene hadde en liten nedgang, særlig sakprosa for voksne, mens oversattordningen hadde en merkbar nedgang på rundt 19 % fra året før.

Justeringer på ordningene

Arbeidet med å gjennomgå litteraturordningene i etterkant av utredningen *Logikker i strid* (2020) ble sluttført i 2024, men de siste justeringene tas ikke i bruk før i 2025 – dette gjelder tilskuddsordningen for litteraturproduksjon. Gjennomgangen av ordningene er gjort i dialog med organisasjonene på feltet.

Det ble vedtatt og tatt i bruk justerte retningslinjer for innkjøpsordningen for oversatt litteratur. Ordningen fungerer i all hovedsak godt, og justeringene var relativt beskjedne. Det presiseres at en prøveoversettelse bør legges ved søknaden og at innkjøpte verk må gis ut senest etter to år. For bøker for barn og unge skal det vurderes om utgivelsen treffer målgruppen. I tillegg ble betalingsmodellen oppjustert, slik at maksimumsbeløpet for bøker for barn og unge og for voksne nå er langt likere. Dette skyldes blant annet at forlagenes kostnader til oversettelse er uavhengig av målgruppe, og et ønske om flere påmeldte bøker for målgruppen.

Leselyst og skolebibliotek

Gjennom året har det fortsatt vært sterkt fokus på leselyst og skolebibliotek, ikke minst med regjeringens leselyststrategi som ble lansert i mai. Kulturrådets skolebibliotekordning er fra og med 2024 en permanent ordning. 380 skoler i grunnskolen (1. til 10. trinn) har plass på ordningen for perioden 2024–2026, og mottar bøker for barn og unge fra innkjøpsordningene for skjønnlitteratur, sakprosa og tegneserier. Med regjeringens

leselyststrategi og friske midler bevilget over statsbudsjettet for 2025 kan ordningen utvides. Utlysning for inntak av nye skoler for periodens to siste år ble åpnet i november, med søknadsfrist på nyåret.

Samisk litteratur

Oppfølging av sannhets- og forsoningskommisjonen er et prioritert område. I mars vedtok Sametinget å oppfordre Kulturrådet til å «utvide innkjøpsordningen for litteratur til å omfatte litteratur skrevet på samisk». I 2024 ble det avholdt en rekke møter mellom Kulturrådet og Sametinget for å vurdere hvordan samisk litteratur best mulig kan tas inn på innkjøpsordningene. På bakgrunn av dette arbeidet har Kulturrådet utarbeidet et utkast til en ny innkjøpsordning for samisk litteratur, og tatt dette med i sitt budsjettinnspill til departementet. Tilgjengeligheten av samiskspråklig litteratur på bibliotekene i hele landet og likhetsprinsippet er viktige momenter.

Høsten 2024 ble Kulturrådets dialogforum med organisasjonene på litteraturfeltet utvidet til å inkludere de samiske organisasjonene. Første møte i det nye kontaktforum for litteratur, og et eget dialogmøte med de samiske litteraturorganisasjonene, ble avholdt i oktober.

Scenekunst

Rådet forvalter de mest sentrale tilskuddsordningene for det frie scenekunstheltet i Norge. Ordningene bidrar til at scenekunst på høyt kunstnerisk nivå utvikles, skapes og formidles utenfor eller i samarbeid med de etablerte institusjonene. Tilskuddsordningene sikrer rekruttering av nye stemmer i samtidens scenekunst og styrker infrastrukturen for visning av scenekunst rundt om i landet.

Budsjettramme for fagområdet fordelt på tilskuddsordninger

Tabellen under viser rådets endelige fordeling mellom ordninger på fagområdet scenekunst.

Ordning	2023		2024	
	Budsjettramme	Ekstra midler*	Budsjettramme	Ekstramidler**
Formidling/gjestespill	8 000 000		8 000 000	
Fri scenekunst - teater	38 737 000	2 400 000	41 100 000	3 500 000
Fri scenekunst - dans	34 330 000	2 400 000	35 500 000	2 500 000
Fri scenekunst - kunstnerskap	52 700 000		52 700 000	
Scenekunsthaglige tiltak og publikasjoner	7 956 000		4 856 000	
Arrangørstøtte scenekunst	17 426 000	4 960 000	17 426 000	4 810 000
Forprosjekt scenekunst	9 362 000		10 502 000	
Fri scenekunst – etablerte virksomheter			19 400 000	

*Spillemidler 2022 og 2023

** Inkluderer spillemidler til scenekunsttiltak i 2024 og omdisponible midler (avkortninger) fra tidligere års bevilgninger

Antall søknader og tildelinger

Tabellen viser søknader som er behandlet av råd og utvalg og vedtak gjort i 2023 og 2024. Tildelingene omfatter både tildelinger innenfor det enkelte budsjettår og tilsagn om tilskudd i senere budsjettår. Søknader som er gitt tilskudd fra spillemidler og omdisponible midler (avkortninger) fra tidligere års bevilgninger er inkludert. Søknader som er avvist eller trukket er ikke med i tallgrunnlaget.

Fagområde NKF	Tilskuddsordning	Årstall 2023					Tildeling av søknadssum i prosent
		Antall søknader	Antall tildelinger	Tilidelingsprosent	Søknadssum	Tildelt sum	
Scenekunst	NKF Arrangørstøtte scene..	34	15	44%	64 679 513	34 320 000	53%
	NKF Formidling/gjestespill	256	92	36%	30 250 154	7 789 500	26%
	NKF Forprosjekt - sceneku..	669	95	14%	88 198 585	9 736 500	11%
	NKF Fri scenekunst - dans	190	65	34%	131 422 949	42 380 000	32%
	NKF Fri scenekunst - kuns..	1	0	0%	22 500 000	0	0%
	NKF Fri scenekunst - teater	282	54	19%	170 549 349	39 710 000	23%
	NKF Scenekunsthaglige til..	67	29	43%	19 074 113	7 452 000	39%
Grand Total		1 499	350	23%	526 674 663	141 388 000	27%

Vedtaksår / Fagområde	Antall søknader	Antall tildelinger	Tildelings prosent	Søknadssum	Tildelt sum	Tildeling av søknadssum i prosent
2024						
Arrangørstøtte scenekunst	30	14	47 %	69 026 521	20 840 000	30 %
Formidling/gjestespill	242	86	36 %	34 610 549	7 436 500	21 %
Forprosjekt - scenekunst	594	95	16 %	72 392 114	9 397 000	13 %
Fri scenekunst - dans	200	44	22 %	146 263 334	33 667 000	23 %
Fri scenekunst - etablerte virksomheter	25	11	44 %	251 893 000	96 850 000	38 %
Fri scenekunst - kunstnerskap	30	3	10 %	361 129 212	33 300 000	9 %
Fri scenekunst - teater	283	58	20 %	170 880 621	40 155 000	23 %
Scenekunstfaglige tiltak og publikasjoner	66	26	39 %	16 831 317	3 584 000	21 %
Total	1 470	337	23 %	1 123 026 668	245 229 500	22 %

Fri scenekunst – økte søknadssummer

Omfanget av omsøkte visninger i forlengelsen av produksjonsperioden har økt de senere årene til prosjektordningene under fri scenekunst. Dette bidrar positivt til formidlingen av den scenekunsten som produseres. Samtidig, og i kombinasjon med økt prisvekst de siste årene, øker søknadssommene og tildelingsprosenten svekkes. De høyeste tildelingssommene gjelder flerårige bevilgninger til flere produksjoner. På grunn av det økte presset på prosjektordningene for dans og teater, har Kulturrådet utvist en større påholdenhet når det gjelder å tildele flerårige prosjekttilskudd i 2024 enn i tidligere år. Rådet viser til tilskuddsordningene for scenekunstneriske virksomheter; *fri scenekunst – kunstnerskap* og den nye tilskuddsordningen *fri scenekunst – etablerte virksomheter* som ble lansert i 2024.

Forprosjektordningen scenekunst

Tilskuddsordningen for forprosjekter har tidligere hatt fire søknadsfrister i året. Fra og med 2024 er søknadsfristene redusert til tre. I løpet av de siste fem årene har søknadstilfanget økt betraktelig til denne ordningen, men søknadstilfanget gikk noe ned i 2024. Forprosjektordningen bidrar til utprøving og utforskning av metoder og kunstneriske strategier før en eventuell produksjonsperiode. I tråd med Kulturrådets strategi, har det vist seg at ordningen fungerer godt som virkemiddel til å rekruttere et mangfold av nye stemmer og nye scenekunstpraksiser i scenekunstmiljøene.

Fri scenekunst – etablerte virksomheter

Ordningen hadde sin første utlysning i juni 2024 og har som mål å styrke videreføring av etablerte virksomheter som produserer scenekunst utenfor scenekunstinstitusjonene. Det kan søkes om et årlig tilskudd på inntil 3 mill. kroner i inntil fire år av gangen. Ordningen skal bidra til økonomisk forutsigbarhet for planlegging og gjennomføring av scenekunstproduksjon og -formidling. Kulturrådet mottok 25 søknader og 11 scenekunstgrupper mottok flerårig virksomhetstilskudd. Tilskuddene bidrar til at flere scenekunstnere får økonomisk forutsigbarhet og kan planlegge produksjon og visninger over tid.

Formidlingsordningen/gjestespill - internasjonal formidling

Søknadene til formidlingsordningen/gjestespill viser at interessen for norske scenekunstproduksjoner i utlandet er stor etter en merkbar nedgang under og i tiden etter pandemien. Av totalt 86 bevilgninger i 2024 ble det fattet vedtak om tilskudd til 52 forestillinger som er produsert i Norge som har internasjonal formidling som formål. Tilskuddene bidrar til å opprettholde ulike forestillingers momentum ved å imøtekomme invitasjoner fra anerkjente og relevante visningsarenaer som igjen kan bidra til økt internasjonal etterspørsel.

Tematisk er det stor variasjon i søknadene til forprosjektordningen og til fri scenekunst-ordningene. Det er også stor variasjon når det gjelder scenekunstneriske formater og sjangre. Fremdeles er det likevel noen temaer som går igjen og som spiller samfunnsaktuelle utfordringer med et mangfold av tilnærminger; klima og miljø, psykisk helse, identitetsproblematikk som er knyttet til kjønn eller etnisitet, kunstig intelligens etc.

Når det gjelder scenekunstsjangre er det i 2024 fattet vedtak om tilskudd til flere ulike figurteaterprosjekter. Kulturrådet registrerer også at flere arbeider med stedsspesifikke produksjoner som tar utgangspunkt i et lokalsamfunn, en spesiell bygning o.a. Produksjon av forestillinger som skal avvikles i ulike uterom, i natur eller i byrom, er også en rådende tendens.

Utvikling av ordningsstrukturen

I 2024 er det startet et utviklingsarbeid med å se på ordningsstrukturen på scenekunstmrådet i Norsk kulturfond. Målet er å se på hvordan tilskuddsordningene kan justeres og i større grad bidra til å øke antall visninger per produksjon. Arbeidet vil fortsette og ferdigstilles i 2025.

Musikk

Kulturrådet forvalter landets største tilskuddsordninger på musikkområdet med ansvar for å gi vilkår og utviklingsmuligheter for produksjon formidling og utviklingsmuligheter i det frie profesjonelle musikklivet. Ordningene dekker hele produksjons- og formidlingskjeden og skal bidra til at hele bredden av musikkuttrykk og musikalske og kulturelle kvaliteter. Ordningene er finansieringsinstitusjoner for aktørene og næringen i det frie feltet mellom framføringsinstitusjonene og markedsbåren, kommersiell musikkproduksjon.

Budsjettramme for fagområdet fordelt på tilskuddsordninger

Tabellen under viser rådets siste vedtatte fordeling mellom ordninger på fagområdet musikk.

Ordning	2023		2024	
	Budsjettramme*	Ekstra midler 2023**	Budsjettramme	Ekstra midler 2024**
Komposisjon og produksjon	29 200 000		30 054	
Andre musikktiltak	18 900 000		17 589	
Innspilling av fonogram	4 600 000		4 727	
Publiseringsstøtte for musikkinnspillinger	25 500 000		26 200	
Turné- og virksomhetstilskudd for musikere, artister, ensembler og band	90 274 000		92 900	1 500
Konsertarrangører	49 600 000	4 850	50 800	5 500
Musikkfestivaler	180 100 000		185 374	1 041

*Inklusive tillegg i revidert nasjonalbudsjett

**Omdisponerte midler (gjenstående fra tidligere år)

Antall søknader og tildelinger

Tabellen under viser søknader som er behandlet av sittende råd og utvalg og vedtak gjort i 2023 og 2024. Tildelingene omfatter både vedtak om tilskudd fra budsjettrammen for gjeldende år og tilsagn om tilskudd for senere budsjettår. Søknader som er gitt tilskudd fra omdisponible midler (avkortninger) fra tidligere års tildelinger, er også inkludert. Søknader som er avvist eller trukket er ikke med i tallgrunnlaget.

Tilskuddsordning	Norsk kulturfond 2023					
	Antall søknader	Antall tildelinger	Tildelingsprosent	Søknadssum	Tildelt sum	Tildeling av søknads-sum i prosent
Andre musikktiltak - prosjekter og virksomheter	154	51	33%	38 651 117	17 192 000	44%
Arrangørstøtte musikk	858	468	55%	255 012 673	73 110 000	29%
Fonograminnspillinger	202	56	28%	19 328 310	4 720 000	24%
Komposisjon og produksjon av musikk	678	232	34%	97 718 400	29 111 000	30%
Musikkfestivaler	218	167	77%	546 456 925	368 140 000	67%
Publiseringsstøtte for musikkinnspillinger	699	295	42%	62 910 000	26 550 000	42%
Turné- og virksomhetstilskudd for musikk	1 101	400	36%	276 305 984	104 436 000	38%
Total	3 910	1 669	43%	1 296 383 409	623 259 000	48%

Vedtaksår / Fagområde	Antall søknader	Antall tildelinger	Tildelings prosent	Søknadssum	Tildelt sum	Tildeling av søknadssum i prosent
2024						
Andre musikktiltak - prosjekttilskudd og virksomhetstilskudd	191	49	26 %	49 987 876	17 576 000	35 %
Arrangørstøtte musikk	877	388	44 %	266 833 574	60 582 500	23 %
Fonograminnspillinger	221	56	25 %	22 424 432	4 587 000	20 %
Komposisjon og produksjon av musikk	708	240	34 %	106 487 955	29 987 000	28 %
Musikkfestivaler	206	123	60 %	256 805 584	98 170 000	38 %
Publiseringsstøtte for musikkinnspillinger	735	288	39 %	66 150 000	25 920 000	39 %
Turné- og virksomhetstilskudd for musikere, artister, ensembler og band	1 045	346	33 %	239 895 173	91 831 000	38 %
Total	3 983	1 490	37 %	1 008 584 594	328 653 500	33 %

Tendenser og analyse

2024 har Kulturrådet vært opptatt av musikkens formidling og publikum, og dens funksjon for fellesskapsdannelse og ytringsrom for alle som deltar. Musikk skaper dybde og resonans i personlige og felles erfaringer, et fellesskap i et samfunn med større sosiale og kulturelle motsetninger, mistillit til institusjoner og informasjon, og ulik tilgang til inkluderende fellesskap og skremmende utsikter. Kulturrådet har vært særlig opptatt av å synliggjøre omfanget av framføring og formidling på offentlige arenaer som rådets midler bidrar til. De er vesentlige bidrag til å skape møteplasser for erfarings- og ytringsrom over hele landet, særlig i byer og steder uten større institusjoner og kommersielle konsertarenaer.

Rådet har også i 2024 hatt et gjennomgående mål om å gi tilskudd som gir grunnlag for profesjonelle kunstnerhonorar på musikkfeltet for å bidra til rimelig kunstnerøkonomi. Dette resulterer av streng prioritering i søknadsbehandlingen, og har bidratt til at tildelingsprosenten synker, med 6 % fra 2023 til 2024.

Historisk høye søknadstall

2024 bekrefter et nytt høyt nivå på søknader til musikkområdet i Norsk kulturfond, etter en kraftig økning av antall søknader fra før pandemien i 2018 fram til 2023. For turné og virksomhetsordningen har antall søknader økt med hele 72 % siden 2018. For arrangørstøtteordningen på musikk er økningen på 61 %. Økningen vitner om svært høy aktivitet på musikkområdet, et stort potensial og et stort behov for tilskudd. Kulturrådet registrerer samtidig at midlene til konsertarrangører finansierer et mindre konsertomfang enn før, ettersom kostnadene til turné og konsertproduksjon stadig øker.

Mangfold – flere stemmer, uttrykk og estetiske praksiser

Kulturrådet har i 2024 vært opptatt av å bidra til kulturelt og sjangermessig mangfold og inkludering gjennom fondets tilskuddsordninger. En satsing på musikalsk og kulturelt mangfold i 2023 og 2024 innenfor turné- og virksomhetsordningen, har ført til en kraftig økning av antallet søknader (20 %) og tildelingsprosent (44 % i 2024) innenfor sjangerområdet tradisjons- og verdensmusikk.

Effektiv bruk av virkemidler

I tillegg til tall for søknader og tildelinger ønsker Kulturrådet å synliggjøre effekten av tildelingene. Et viktig mål på dette er antall verk, produksjoner og konsertvirksomhet som blir finansiert.¹

Omsøkt og finansiert aktivitet i 2024	Antall finansiert	Antall søkt
Verk, konsertproduksjoner, prosjekter	240	712
Produserte musikkinnspillinger	56	221
Publiserte musikkinnspillinger	294	735
Totalt produksjoner	590	1668
Utøveres konserter i Norge	3 561	7 659
Utøveres konserter i utlandet	1 270	3 322
Totalt planlagt framførte konserter	4831	10 981
Konsertantall for arrangører	9 000	14 500
Konsertantall for musikkfestivaler	3 560	5 940
Totalt planlagt arrangerte konserter	12 560	20 440

¹ Kulturdirektoratet utvikler i 2024 og 2025 systemer for å hente ut data fra søknader og rapporter om omfang og geografisk nedslagsfelt for produksjon og formidlingsaktivitet, og om publikums antall. For 2024 kan vi likevel gi tall på finansiert aktivitet som sier noe om effekt av kulturpolitikken og forholdet mellom økonomisk innsats og omfang av produksjon og formidling.

Totalt omsøkte og finansierte musikkproduksjoner viser et årlig stort omfang av skapt, innspilt og utgitt ny musikk. Vi trekker særlig fram det store tallet omsøkte og finansierte konserter, for både utøvere og arrangører, som demonstrerer omfanget den store betydningen av levende musikk for publikum i Norge.

Dialog, innspill og dokumentasjon

I 2024 har Kulturrådet vært opptatt av å bidra til å opplyse og engasjere aktører, organisasjoner og bransje om statens virkemidler for musikkfeltet som et bidrag til det regjeringsoppnevnte NOU-utvalget for musikk 2024-2025. Kulturrådet arrangerte i samarbeid med utvalget et åpent fysisk og strømmet 23. mai under Festspillene og Nattjazz i Bergen. I tillegg arrangerer musikkutvalgene årlige innspillsmøter med organisasjonene.

Forskningsbasert kunnskap om kulturpolitikk og virkemidler for musikkfeltet

Forskningsprogrammet Skapende praksiser i musikk 2021-2024 ble ferdigstilt i 2024, med publikasjonen *Musikk tek form* med 12 forskningsprosjekter, og en essaysamling med 14 tekster. De dokumenterer et mangfold i dagens praksiser og danner grunnlag for å utvikle Kulturrådets tilskuddsordning for komposisjon og produksjon av musikk, og er et bidrag til samtidens forståelse av musikkskapning i musikkfeltet.

Tverrgående ordninger

Kulturrådet har ansvar for å se hele kunst- og kulturfeltet i en bred samfunnsmessig sammenheng på tvers av fagområder, og å bidra til utvikling og endring ved behov. Et av verktøyene for å oppnå dette er Kulturrådets tverrgående tilskuddsordninger, som er åpne for kulturaktører uavhengig av fagområde. I 2024 har disse bestått av fem tilskuddsordninger innenfor bygg, infrastruktur, arrangementer, utvikling, virksomhetstilskudd og mangfold.

Budsjettramme for fagområdet fordelt på tilskuddsordninger

Tabellen under viser rådets siste vedtatte fordeling av midler til de tverrgående ordningene.

Ordning	2023		2024	
	Budsjettramme	Ekstra midler ²⁾	Budsjettramme	Ekstra midler ³⁾
Tverrfaglige tiltak og tverrfaglig kulturvirksomhet ¹⁾	22 290 000	7 469 600	21 179 000	200 000
ARENA – tilskuddsordning for bygg og infrastruktur	23 211 000	1 960 000	22 181 000	528 000
Utviklingstiltak for kulturaktører			3 130 000	5 383 000
Gjesteoppholdsstøtte for arenaer, arrangører og festivaler ⁴⁾	3 698 000		2 047 000	
Aspirantordningen	5 400 000		4 500 000	
Forsøksordningen for aspiranter med funksjonsnedsettelse	1 650 000	1 050 000	1 200 000	1 050 000

¹⁾ Ordningen tverrfaglige tiltak – prosjektstøtte ble videreført gjennom tilskuddsordningen utviklingstiltak for kulturaktører fra og med 2024.

²⁾ Ekstra midler i 2023 består av omdisponible midler fra tidligere år (4 763 000 kr), ekstrabevilgning til Kulturfondet (1 199 000 kr) og spillemidler (1 960 000 kr).

³⁾ Ekstra midler i 2024 består av tilbakeførte midler i inneværende år (200 000 kr), omdisponible midler fra tidligere år (5 383 000 kr) og spillemidler (528 000 kr).

⁴⁾ Gjesteoppholdstilskudd for arenaer, arrangører og festivaler ble videreført gjennom tilskuddsordningen utviklingstiltak for kulturaktører fra og med 2024. Avsetningen ble overført til utviklingstiltak for kulturaktører, men deler av budsjettrammene var bundet opp som tilsagn for 2024. Midler som er gitt som tilsagn for 2024 fra gjesteoppholdsordningen er derfor inkludert i oversikten.

Antall søknader og tildelinger

Tabellene viser søknader som er behandlet av sittende råd og utvalg og vedtak gjort i 2023 og 2024. Tildelingene omfatter både vedtak om tilskudd fra budsjettrammen for gjeldende år og tilsagn om tilskudd for senere budsjettår. Søknader som er gitt tilskudd fra spillemidler og omdisponible midler (avkortninger) fra tidligere års tildelinger, er også inkludert. Søknader som er avvist eller trukket er ikke med i tallgrunnlaget.

Fagområde NKF	Tilskuddsordning	Årstall 2023					Tildeling av søknadssum i prosent
		Antall søknader	Antall tildelinger	Tidelingsprosent	Søknadssum	Tildelt sum	
Allmenne kulturformål	NKF ARENA - tilskuddsordn.	155	70	45%	94 589 917	25 171 000	27%
	NKF Aspirantordningen	36	14	39%	16 200 000	6 300 000	39%
	NKF Forsøksordning for a..	12	4	33%	5 400 000	1 800 000	33%
	NKF Gjestepholdsstøtt..	64	33	52%	15 161 855	6 074 000	40%
	NKF Tverrfaglig kulturvirk..	145	83	57%	84 646 128	27 925 000	33%
	NKF Tverrfaglige tiltak - p..	62	24	39%	34 201 159	4 143 000	12%
Grand Total		474	228	48%	250 199 059	71 413 000	29%

Vedtaksår / Fagområde	Antall søknader	Antall tildelinger	Tidelingsprosent	Søknadssum	Tildelt sum	Tildeling av søknadssum i prosent
2024						
ARENA - tilskuddsordning for bygg og infrastruktur (tidl. rom for kunst)	163	68	42 %	113 099 063	22 709 000	20 %
Aspirantordningen	38	11	29 %	17 100 000	4 950 000	29 %
Forsøksordning for aspiranter med funksjonsnedsettelse	7	4	57 %	3 150 000	1 800 000	57 %
Tverrfaglig kulturvirksomhet (arenaer, arrangører og arrangementer)	164	73	45 %	87 215 832	24 258 000	28 %
Tverrfaglige tiltak – prosjektstøtte	1			290 430		
Utviklings tiltak for kulturaktører	237	53	22 %	121 954 874	9 840 000	8 %
Total	610	209	34 %	342 810 199	63 557 000	19 %

Nye utviklingsmuligheter

Ved inngangen til 2024 ble den nye tilskuddsordningen utviklingstilskudd for kulturaktører lansert, med røtter i to nå avviklede tilskuddsordninger. Gjennom sitt første virkeår har ordningen bidratt til å realisere en rekke prosjekter der kulturaktører løfter blikket, tar risiko og bidrar til strategisk, faglig, sosial og samfunnsmessig utvikling. Søknadstallet for ordningen er mer enn doblet sammenliknet med den tidligere ordningsstrukturen. For å gjøre ordningen enda mer treffsikker har rådet justert ordningen for å tydeliggjøre at den er ment for tidsavgrensede prosjekter. Virkningen av justeringen kommer i 2025.

Sannhet og forsoning

Kulturrådet har i 2024 lyst ut 3,6 mill. kroner til å bygge opp og styrke nye og etablerte kulturaktører i samiske, kvenske/norskfinske og skogfinske miljøer gjennom utviklingstilskudd for kulturaktører og ARENA. Gjennom utviklingstilskudd for kulturaktører ble 3 mill. kroner tildelt til 13 prosjekter som på ulike måter bidrar til strategisk og kunsthaglig utvikling. Kvaliteten på søknadene er gjennomgående høy. Prosjektene som har fått tilskudd spenner fra organisasjons- og nettverksutvikling til digital infrastruktur, nyetableringer, talentprosjekter, rekruttering og kompetanseutvikling. De øremerkede midlene på ARENA-ordningen skal deles ut i første kvartal 2025.

Rammene rundt kunsten

Både ARENA og tverrfaglig kulturvirksomhet er sentrale tilskuddsordninger for etablering og utvikling av lokale kulturarenaer over hele landet. Dette styrker forutsetningene for et representativt og relevant kunst- og kulturliv der folk får tilgang til kunst og kultur, uavhengig av bakgrunn og bosted. Økte søknadstall vitner om økte behov, og en rekke av søknadene kommer fra aktører som er nye for de tverrgående ordningene. ARENA støtter kulturfeltets økende bevissthet omkring bærekraft og miljøhensyn, og har i 2024 bl.a. bidratt til rekke prosjekter der eldre bygningsmasse tilpasses ny bruk. Ordningen bidrar også til å gjøre kulturlivet tilgjengelig for flere gjennom tilskudd til universell utforming av lokaler og infrastruktur. Tverrfaglig kulturvirksomhet har en voksende portefølje på 75 flerkunstneriske og tverrfaglige arrangører, festivaler og virksomheter. Søknadene vitner om en god utvikling blant aktører som har fått tilskudd over tid. Ordningens trinnvise utviklingsmodell bidrar også til å etablere nye organisatoriske strukturer og arenaer.

Dialog og tilstedeværelse

I 2024 har faglig utvalg for tverrgående ordninger gjennomført arenabesøk og samtaler med representanter for skogfinner, romani/taterfolket og det frie kunst- og kulturfeltet i Innlandet. Utvalget har også gjennomført et digitalt informasjonsmøte om utviklingstilskudd for kulturaktører, med over 200 deltakere.

Kunnskap og evaluering

Forsøksordningen for aspiranter med funksjonsnedsettelse har i 2024 blitt evaluert. Evalueringen samler og analyserer erfaringer og innsikt fra forsøksperioden, og ferdigstilles i 2025.

Internasjonalt bærekraftsprogram for musikk- og scenekunstaktører

Kulturrådet har i 2024 fortsatt samarbeidet med Arts Council England og Statens kunstfond Danmark om Internasjonalt bærekraftsprogram for musikk- og scenekunstaktører. I fase 1 ble ti norske, åtte engelske og seks danske aktører valgt ut etter søknad til å følge et to-måneders seminarprogram ledet av den engelske organisasjonen Julie's Bicycle. Seminaret ble gjennomført over 11 uker våren 2024.

I fase 2 av programmet har fem samarbeidsprosjekter på tvers av landene fått prosjekttilskudd for å teste ut nye bærekraftige måter å turnere og samarbeide internasjonalt på. De utvalgte prosjektene skal i løpet av 2025 prøve ut grenseoverskridende bærekraftig samarbeid. Noen av aktørene bygger videre på lang erfaring med bærekraftsarbeid, andre prøver ut nye arbeidsmåter for første gang.

Søknader og tildelinger

<i>Fase 1: deltakelse seminarprogram</i>		
Antall norske søknader:	33	
Antall utvalgte norske deltakere	10	
<i>Fase 2: tilskudd prosjektsamarbeid</i>		
Antall søknader:	8	
Antall tildelinger:	5	Hvorav 4 med norske medvirkende
Samlet søknadsbeløp:	2 572 600	(£ 190 000)
Samlet tildeling:	1 624 800	(£ 120 000)
Tildeling, andel Norsk kulturfond:	812 400	(£ 60 000) (omdisponible midler)

Kulturvern

Tilskuddsordningene til kulturvern skal stimulere til prosjektbasert innsats som gir økt kunnskap om historie, kunst, kulturer og samfunnsliv i Norge fram til i dag. Kulturrådet legger særlig vekt på at marginaliserte grupperes stemmer løftes fram, og at mangfoldet av erfaringer, praksiser og levemåter når ut til så mange som mulig.

Budsjettramme for fagområdet fordelt på tilskuddsordninger

Budsjettrammen under viser rådets endelige fordeling av fondets midler til fagområdet kulturvern i 2023 og 2024.

Ordning	2023		2024	
	Budsjettramme	Ekstra midler 2023	Budsjettramme	Ekstra midler 2024
Prosjektstøtte/faglitteratur	14 055 000	970 000*	14 770 000	3 000 000*

*Omdisponible midler (avkortninger) fra tidligere års bevilgninger.

Antall søknader og tildelinger

Tabellene under viser antall søknader som er behandlet av råd og utvalg og vedtak gjort i 2023 og 2024. Tildelingene omfatter både vedtak om tilskudd fra budsjettrammen for disse to årene og tilsagn om tilskudd for senere budsjettår. Søknader som er gitt tilskudd fra omdisponible midler (avkortninger) fra tidligere års tildelinger, er inkludert. Søknader som er avvist eller trukket er ikke med i tallgrunnlaget.

Fagområde NKF	Tilskuddsordning	Årstall 2023			Søknadssum	Tildelt sum	Tildeling av søknadssum i prosent
		Antall søknader	Antall tildelinger	Tildelingsprosent			
Kulturvern	NKF Faglitteratur kulturv..	55	46	84%	5 675 760	2 507 000	44%
	NKF Prosjektstøtte kultur..	216	80	37%	73 782 205	12 421 000	17%
Grand Total		271	126	46%	79 457 965	14 928 000	19%

Vedtaksår / Fagområde	Antall søknader	Antall tildelinger	Tidelings prosent	Søknadssum	Tildelt sum	Tildeling av søknadsum i prosent
2024						
Faglitteratur kulturvern	70	52	74 %	7 906 369	2 895 000	37 %
Prosjektstøtte kulturvern	267	90	34 %	84 231 329	17 575 000	21 %
Total	337	142	42 %	92 137 698	20 470 000	22 %

Tendenser og analyse

I forvaltningen av Norsk kulturfonds tilskuddsordninger på fagområdet kulturvern har rådet også i 2024 prioritert å gi tilskudd til prosjekter hvor urfolk, minoriteter og andre marginaliserte gruppers historie og kulturarv blir dokumentert, bevart og formidlet. Tildelingene er gjort i en situasjon med rekordhøye søknadstall.

Kulturrådet har videreført innsatsen for å styrke dialogen med samiske aktører og ulike minoriteter, og i tildelingen av prosjekttilskudd er det lagt særlig vekt på temaområder som er underdekket. Etter en ekstra utlysning er det bevilget 3,4 mill. kroner til i alt 15 tiltak som dokumenterer og formidler funksjonshindredes kulturarv og historie. Samlet gir prosjektene økt kunnskap om den norske funksjonshindrede historien - om individers liv, om organisasjoners kamp, politikkutvikling og institusjonshistorie. Rådet har slik bidradd til et viktig løft for et temaområde som hittil har vært lite prioritert i allmenne historiske oversiktsverker, i museene og i kulturvernfeltet generelt.

Tidsskrift og kritikk

Tilskuddsordningen tidsskrift og kritikk styrker og utvider den offentlige ytrings- og refleksjonskulturen gjennom de uavhengige tidsskriftene og kritikken som blir skapt og utøvd i ulike sjangre, formater og formidlingsformer.

Budsjettramme for fagområdet

Budsjettrammen under viser rådets endelige fordeling av fondets midler til fagområdet tidsskrift og kritikk.

Ordning	2023		2024	
	Budsjettramme	Ekstra midler 2023	Budsjettramme	Ekstra midler 2024
Tidsskrift og kritikk	28 474 000	1 860 000*	29 089 000	2 895 000**

*Omfatter 930 000 kroner i spillemidler fra både 2022 og 2023

**Omfatter 2 000 000 mill. kroner i omdisponible midler (avkortninger) fra tidligere års bevilgninger, 895 000 i spillemidler

Antall søknader og tildelinger

Tabellene under viser søknader som er behandlet av sittende råd og utvalg og vedtak gjort i 2023 og 2024. Tildelingene omfatter både vedtak om tilskudd fra budsjettrammen for gjeldende år og tilsagn om tilskudd for senere budsjettår. Søknader som er gitt tilskudd fra spillemidler i 2024 og omdisponible midler (avkortninger) fra tidligere års tildelinger, er inkludert. Søknader som er avvist eller trukket er ikke med i tallgrunnlaget.

Fagområde NKF	Tilskuddsordning	Årstall 2023				
		Antall søknader	Antall tildelinger	Tidelingsprosent	Søknadssum	Tildelt sum Tildeling av søknadssum i prosent
Tidsskrift og..	NKF Tidsskrift og kritikk	118	68	58%	93 417 697	32 628 939 35%
Grand Total		118	68	58%	93 417 697	32 628 939 35%

Vedtaksår / Fagområde	Antall søknader	Antall tildelinger	Tidelings prosent	Søknadssum	Tildelt sum	Tildeling av søknadsum i prosent
2024						
Tidsskrift og kritikk	136	76	56 %	87 622 167	40 104 717	46 %
Total	136	76	56 %	87 622 167	40 104 717	46 %

Forandringer, tendenser og utviklingstrekk

De dagsaktuelle mediene kutter videre i anmelderi og allmennkulturell dybdejournalistikk og -essayistikk, selv om det produseres og formidles mer kunst og kultur². Den uavhengige kritikken og de allmennkulturelle tidsskriftene får dermed et stadig økende ansvar for kritisk resepsjon av kunst og kultur og av samfunnet selv. I 2024 har Kulturrådet prioritert å gi tilskudd til tidsskrift og uavhengige kritikere som leverer høyt på refleksjonsnivå og redaksjonell grundighet. Tidsskrift som tidligere har fått betydelige beløp, men som i 2024 ble vurdert til ikke lenger å holde tilstrekkelige redaksjonelle kvaliteter, har fått avslag. Det ble gitt prioritet til redaksjoner der den kritiske holdningen er integrert i all tekning og skriving, fra valg av hva redaksjonene skal dekke, til vinklinger og kritisk og analytisk nivå i tekster. Årets harde prioriteringer viser at Kulturrådet har en aktiv forvaltning av ordningen og muliggjorde samtidig et løft til tidsskrift som har jobbet særlig grundig og kritisk.

Geografi

Kulturrådet mottok i 2024 bare én søknad til ordningen for tidsskrift og kritikk med adresse nord for Trondheim, og ingen søknader fra samiske eller kvenske miljø. Faglig utvalg for tidsskrift og kritikk valgte å legge årets hovedmøte til Tromsø for å møte aktører i feltet. Et budskap fra møtene var at det er vanskelig å drive kritisk resepsjon av kunst og kultur i små miljøer, samt at det blir opplevd å være harde ytringsklima i Tromsø-regionen spesifikt. Det er viktig å ha tidsskrift og uavhengige kritikere over hele landet og på små så vel som store steder. Å rigge ordningen for å favne kritikk innenfor en samisk tradisjon, er et annet tema som Kulturrådet tar med i den videre forvaltningen av ordningen i 2025.

Distribusjon av tidsskrift til bibliotekene

Et mål med ordningen tidsskrift og kritikk er å stimulere til utgivelse – men også *formidling* av tidsskrift og kritikk over hele landet. Det er viktig for Kulturrådet at tidsskriftene når ut til et bredt publikum. Dette ivaretas av ordningen for innkjøp og formidling av tidsskrift til bibliotek, der Tidsskrift- og småforlagssentralen Tekstallmenningen bidrar som koordinator mellom bibliotek, tidsskrift og Kulturrådet. Rådet ønsker at ordningen utredes, og et kunnskapsprosjekt ble startet høsten 2024. Målet er å få innsikt som kan bidra til å utvikle ordningen i 2025.

Forskning

Kulturrådet gir tilskudd til forskning med relevans for Kulturrådet, kulturpolitikken og kunst- og kultursektoren. Kulturrådet finansierer evalueringer og utredninger tilknyttet egne tilskuddsordninger. Perspektivbredden er stor.

Budsjettramme for fagområdet

Budsjettrammen under viser rådets fordeling av fondets midler til forskningsprosjekter i 2023 og 2024. I tillegg er det bevilget 1,15 mill. kroner fra ulike fagområder i fondet til utredninger og evalueringer i 2024 (2,2 mill. kroner i 2023).

Ordning	2023		2024	
	Budsjettramme	Ekstra midler 2023	Budsjettramme	Ekstra midler 2024
Forskning	3 370 000	1 575 000*	3 572 000	1 000 000*

* Omdisponible midler (avkortninger) fra tidligere års tildelinger. Ekstra midler for 2023 inkluderer en økning i avsetningen på kr 75 000 etter revidert budsjett.

Kunst og sosiale fellesskap

Forskningsprogram etablert i 2018 med Statens Kunstfond, Danmark, for å undersøke kunst og kultur som fellesskapsdannende kraft. Fellesskap har blitt forstått som sosialt fenomen, som begrep, og som kulturpolitisk verdi. I 2022 kom artikkelsamlingen *Kunstskapte fellesskap*. I 2024 kom den avsluttende artikkelsamlingen *Fellesskap, konflikt og politikk. Spenninger i kunst- og kulturfeltet* (red. A. Danielsen og A. Ogundipe). Bokens syv artikler gir innsikt i, nyanserer og kontekstualiserer noen av de fellesskapsforståelsene, men også konfliktene som preger kunst- og kulturfeltet og kulturpolitikken.

² Den usynlige kulturjournalistikken: Redaksjonelle prioriteringer og tekstlige reorienteringer i det digitale medielandskapet: Norsk medietidsskrift: Vol 31, No 1

Skapende praksiser i musikk

Forskningsprogram etablert i 2021 som har undersøkt hvordan musikk komponeres, skapes og produseres i dag. Vitenskapelig forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid har blitt kombinert på en nyskapende måte. Den fagfellevurderte artikkelsamlingen *Når musikken tek form* (red. A. Nylund Hagen, R. Torvanger Solberg, T. Uberg Nærland og M.F. Duch) ble ferdigstilt i 2024. Boken viser hvordan samtidens musikalske uttrykk formes og forhandles i skjæringspunktet mellom teknologi, tradisjon, samskaping og eksperimentering. En egen essaysamling (red. R. Torvanger Solberg og A. Nylund Hagen, 2025) samler tekster fra skapere innen et mangfold av musikkssjangre.

Kulturbruk, publikum, deltagelse

Nytt forskningsprogram som skal gi ny kunnskap om kulturbruken til grupper av befolkningen som ikke fanges inn av dagens kulturbruksmålinger, og om kulturbruk og kulturuttrykk som utfordrer kulturpolitikens tradisjonelle forståelse av kultur. I 2024 ble konferanserapporten *Tverrfaglege perspektiv på kulturbruk, publikum og deltaking* (red. R. Torvanger Solberg) lansert. Åtte bidrag utforsker og diskuterer blant annet metodiske utfordringer ved måling av kulturbruk, sosiale forskjeller i kulturell deltagelse, og hvordan teknologiutvikling påvirker opplevelse av og deltagelse i kunst og kultur. Forskningsprogram utlyst i 2024.

Pågående evalueringer og utredninger

Det ble i 2024 igangsatt og jobbet med et større forsknings- og evalueringsprosjekt som skal beskrive og analysere kunstneriske praksiser, strukturer og økonomi i det visuelle kunstfeltet, evaluere Kulturrådets tilskuddsordninger for visuell kunst, og utrede videreutviklingen av virkemiddelbruken. Prosjektet gjennomføres av Agenda Kaupang i samarbeid med et kunstfaglig team. Resultater i 2026.

Et forskningsbasert utredningsprosjekt skal undersøke hvordan arv etter visuelle kunstnere – både kunstverk, objekter, arkiv – håndteres i dag og kan håndteres i fremtiden. Prosjektet gjennomføres av TSL Analytics. Resultater i 2025.

Det jobbes med en evaluering av forsøksordningen for aspiranter med funksjonsnedsettelse. Evalueringen skal samle og analysere erfaringer, og fremskaffe innsikt i ordningens effekter og måloppnåelse. Ferdigstilles 2025.

Kulturrådet har initiert et prosjekt for å innhente kunnskap om lydbøker og konsekvenser av strømming for litteraturfeltet og bokbransjen. Prosjektet skal oppsummere eksisterende kunnskap og identifisere utfordringer for Kulturrådet. Gjennomføres av Kulturdirektoratets analyseavdeling.

Framtidsutsikter

Kulturrådet vil i 2025 vedta ny strategi for perioden 2025-2028. I arbeidet med strategien har rådet diskutert utfordringer det frie kunst- og kulturfeltet står overfor i tiden som kommer, og hvilke ambisjoner rådet skal ha på vegne av fellesskapet.

Verdenssituasjonen er preget av politisk uro og ustabilitet, økt polarisering og forflytninger av folk og kulturer. Den kunstneriske friheten og armlengdesprinsippet er under press, også i USA og europeiske land. Kulturrådet ser det som svært viktig å arbeide mot en lignende utvikling i Norge, og sikre at de kulturpolitiske systemene er rigget for å sikre kunstnerisk frihet og et demokratibyggende og motstandsdyktig kunst- og kulturliv over hele landet. Et godt kunst- og kulturliv i Norge forutsetter utveksling, kontakt og solidaritet med kulturlivet i andre deler av verden. Kunstnere som flykter til Norge må bli tatt imot som ressurser og gis frihet og ytringsmuligheter så lenge de har base i vårt land.

I norsk sammenheng har flere rapporter de senere årene vist at blant annet samer, nasjonale minoriteter og mennesker med funksjonsnedsettelse har svakere rammebetingelser for å delta i kulturlivet. Rådet ser behov for en gjennomgang av strukturelle sider av kulturpolitikken og egen forvaltningspraksis, for å sikre at hele bredden av kunstneriske og kulturelle ytringer har gode vilkår for å nå fram i offentligheten. Det er også behov for oppdatert kunnskap om publikum - om ulike samfunnsgruppers kunst- og kulturopplevelser og hvem som ikke er aktive kulturbrukere. Kulturrådets igangsatte forskningsprogram *Kulturbruk, publikum og deltagelse* vil gi viktig ny kunnskap om dette i årene som kommer.

Kunst- og kulturfeltets rolle og bidrag til et mer bærekraftig samfunn vil også stå på Kulturrådets agenda framover. Rådet registrerer stor vilje i kunst- og kulturfeltet til å bidra. Samtidig melder feltet at omstilling krever ny kunnskap og ekstra ressurser. Direktoratets klima- og miljøprogram for kultursektoren vil være viktig for det frie feltet. Rådet vil bidra til realisering av programmet og samtidig sikre at kunstneres og kulturfeltets frihet og rådets uavhengighet ivaretas.

Den raske utviklingen av KI påvirker kunst- og kulturfeltet. Hvordan kunstig intelligens griper inn i og bruker kunsten og kulturen, hvordan kunst og kultur selv griper inn i og bruker kunstig intelligens, og de estetiske, etiske, juridiske, kunstnerøkonomiske og kulturpolitiske konsekvensene av denne bruken er spørsmål Kulturrådet vil stille i en ny forskningssatsing for perioden 2025-27.

De økonomiske vilkårene for de uavhengige kunst- og kulturaktørene er under sterkt press – det gjelder både enkeltkunstnerne og formidlingsarenaer. Kulturrådet gir ikke fullfinansiering til prosjekter og virksomheter. Kulturaktiviteten i det frie feltet er derfor helt avhengig av tilgang til annen finansiering, og at balansen mellom finansieringskildene opprettholdes. Vi ser at pris- og lønnsvekst, endrede publikumsvaner, svekket kommuneøkonomi og omstillingskrav påvirker kulturaktørenes økonomi. Dersom svakere økonomi kompenseres ved å øke billettprisene for kulturopplevelser vil det svekke den demokratiske tilgjengeligheten for publikum. Kulturrådet ser at det framover vil være avgjørende at kulturpolitikken sikrer rammevilkår som på samme tid kan sikre et mangfold av uttrykk og stemmer, en rimelig kunstnerøkonomi, og lik tilgang for publikum.

Rådet savner større politisk anerkjennelse av betydningen Norsk kulturfond har for et levende kulturliv utenfor de større byene og institusjonene. Kulturfondets midler spres over hele Norge og bidrar til å gjøre små og større lokalsamfunn til gode steder å leve. Et bredt og spredt kunst- og kulturliv har betydning både for kunstens mangfold og utvikling, for lokalt næringsliv og for bolyst og beredskap i hele landet. Økt satsing på kulturfondet vil gi verdifull styrking av små og store lokalsamfunn i en mer urolig tid. Kulturrådet ser behov for at kulturfondets betydning og funksjon for det norske samfunnet fremover i større grad understøttes og forsvares politisk.

Antall søknader og søknadsbeløp til mange av Norsk kulturfonds ordninger har økt betydelig de siste årene. Samtidig har utviklingen av de økonomiske rammene til fondet vært svak over lang tid. Rådet ser med bekymring på at andelen av kulturbudsjettet som går til aktørene utenfor de større institusjonene og forvaltes på armlengdes avstand er lav og nedadgående. Et grunnprinsipp i norsk kulturpolitikk svekkes når andelen av statlige midler som fordeles etter politisk beslutning øker.

På nyåret i 2026 skal rådet oppnevne nye fagutvalg. Nye blikk og ny kompetanse må jevnlig til for å sikre maktspredning over virkemidlene. Kulturrådet er avhengig av at kunstnere og fagpersoner er villige til å ta på seg dette vervet. De seneste årene har nedadgående budsjettammer for utvalgshonorering kombinert med økning i antall søknader gitt et press i utvalgsarbeidet som medfører at gode fagpersoner takker nei. Rådet ser det som svært viktig at utvalgsarbeidet framover sikres rammevilkår som står i forhold til ansvaret medlemmene påtar seg på vegne av kunst- og kulturfeltet og staten.

Årsregnskap Kulturrådet 2024

Ledelseskommentarer årsregnskapet 2024 Norsk kulturfond

Formål

Norsk kulturfond ble opprettet i 1965 og har som formål å stimulere samtidens mangfoldige kunst- og kulturuttrykk og bidra til at kunst og kultur skapes, bevares, dokumenteres og gjøres tilgjengelig for flest mulig.

Norsk kulturfond forvaltes av Kulturrådet (det kollegiale organet). Fondet er nettobudsjettert og regnskapet settes opp i henhold til kontantprinsippet, slik det framgår av prinsippnoten til årsregnskapet.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra Kultur- og likestillingsdepartementet. Jeg mener at regnskapet gir et dekkende bilde av Norsk kulturfonds disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurderinger av vesentlige forhold

I 2024 har Norsk kulturfond disponert tildelinger på utgiftssiden på NOK 1 003 160 000 jf. bevilgningsrapporteringen og note A.

Bevilgningen for 2024 er i sin helhet disponert. Vedtak om tilskudd blir utbetalt i to omganger, og det stilles krav om regnskap og rapport før siste delutbetaling. I 2024 ble det vedtatt en pilot for to ordninger om utbetaling i kun én rate for beløp under revisjonsgrensen. Utbetaling av tilskudd skjer ikke nødvendigvis i samme bevilgningsår som det er gitt tilskudd. Kulturrådet har i 2024 hatt fullmakt til å omdisponere midler mellom fagkapitlene i fondet.

Forvaltning og utbetaling av tilskudd skjer i henhold til forskrift om tilskudd fra Norsk kulturfond og bestemmelser om økonomistyring i staten. Vedtak om tilskudd fra Norsk kulturfond fattes av Kulturrådet og de fagutvalgene rådet delegerer myndighet til.

I 2023 ble det fortatt avkortninger og salderinger av tilskudd fra Norsk kulturfond på til sammen 56,9 mill. kroner. 41,8 mill. kroner ble disponert til nye vedtak i 2024. I 2024 er det foretatt avkortninger og salderinger av tilskudd fra Norsk kulturfond med til sammen 26,2 mill. kroner. Disse midlene vil bli disponert i 2025 gjennom nye vedtak i tillegg til ubenyttede restmidler fra 2023. Samlet sum fri fondskapital er på om lag 120,2 mill. kroner hvor 39,2 mill. kroner er internt øremerket til evalueringer og 39,7 mill. kroner til innkjøpsordningene for litteratur.

Kulturrådet har i 2024 fattet vedtak om tilsagn for årene 2025 – 2028 på til sammen 823,7 mill. kroner under forutsetning av Stortingets vedtak om budsjettmidler.

Kulturdirektoratet er sekretariat for Kulturrådet. Utgiftene til sekretariatsoppgavene dekkes av spillemidlene og driftsbevilgningen til direktoratet.

Det er i 2024 gitt fullmakt til å belaste Norsk kulturfond med transportkostnader knyttet til innkjøpsordningene for litteratur, utgifter til FoU-prosjekter og evalueringer, samt utgifter til rådets publikasjoner i Kulturrådets skriftserie eller annen tilsvarende publisering i tilknytning til gjennomførte FoU-prosjekter og evalueringer.

Fondets midler er plassert på oppgjørskonto i Norges Bank. Fondets midler blir oppført i kapitalregnskapet ved månedlig likviditetsrapportering. Endringer i beholdning til kapitalregnskapet utgjorde pr 31.12.2024 kr -17 246 286.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen reviderer årsregnskapet for Norsk kulturfond. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert, men vil ventelig foreligge innen utløpet av andre kvartal. Beretningen vil bli publisert på Kulturdirektoratets nettsider så snart dokumentet foreligger.

Oslo, 15. mars 2024

Kristin Danielsen
direktør
Kulturdirektoratet

Prinsippnote til årsregnskapet – oppstilling av bevilgningsrapporteringen for Norsk kulturfond

Årsregnskap for Norsk kulturfond er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.6 og Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2024.

Norsk kulturfond ble opprettet ved vedtak i Stortinget i 1965. Et statlig fond er en formuesmasse (kapital) som regnskapsmessig er adskilt fra statens øvrige midler, og der anvendelsen er bundet til et nærmere fastsatt formål med varighet utover ett budsjettår. Fond har en forenklet rapportering til statsregnskapet. Betalingsformidling skal skje gjennom statens konsernkontoordning og likvidene skal oppbevares på oppgjørskonto i Norges Bank. Beholdninger på oppgjørskontoene overføres til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Øvre del av oppstillingen viser hva som rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser fondets saldo og likvidbevegelser på fondets oppgjørskonto i Norges Bank. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser som fondet er oppført med i statens kapitalregnskap, vises i oppstillingens nedre del.

Det er utarbeidet en egen prinsippnote til fondsregnskapet.

Oppstilling av bevilgningsrapportering, 31.12.2024					
Beholdninger rapportert i likvidrapport					
		Note	Regnskap 2024		
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank			375 955 553		
Endringer i perioden			17 246 286		
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank			358 709 267		
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)					
Konto	Tekst	Note	2024	2023	Endring
640302	Ordinære fond (eiendeler)		358 709 267	375 955 553	-17 246 286
810302	Beholdninger på konto(er) i Norges Bank		358 709 267	375 955 553	-17 246 286

Note A Tildelinger av midler til fondet i regnskapsåret				
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Årets tildelinger
0320	Allmenne kulturformål	55	Norsk kulturfond	1 003 160 000

Prinsippnote til årsregnskapet - oppstilling av fondsregnskapet for statlige fond

Fondsregnskapet

Fondsregnskapet tilsvarer oppstillingen av virksomhetsregnskapet i årsregnskapet for statlige virksomheter. Fondsregnskapet er utarbeidet etter kontantprinsippet. Det innebærer at inntektene (overføringer til fondet) vises i oppstillingen av resultat når de er innbetalt. Utgifter (overføringer fra fondet) vises i oppstillingen av resultatet når de er utbetalt.

Resultatoppstillingen inneholder alle overføringer til og fra fondet i regnskapsåret. Periodens resultat er forskjellen mellom overføring til fondet og overføring fra fondet og resultat viser netto endringer i fondskapitalen. Resultatet er overført til opptjent fondskapital i balanseoppstillingen. Opplysningen fremkommer ikke av balansen, fordi regnskapet utarbeides etter kontantprinsippet.

Kapitalinnskudd eller tilbakebetaling av kapitalinnskudd i fondet vises ikke i resultatoppstillingen, men blir ført direkte i balansen mot innskudd fondskapital.

Oppstilling av resultat 2024	Note	2024	2023	2022
<i>Overføringer til fondet</i>				
Overføring fra andre statlige regnskap	1	1 003 160 000	963 928 920	909 771 000
<i>Tilbakebetalinger fra andre</i>				
Tilbakebetaling fra husholdninger	2	802 928	321 000	136 460
Tilbakebetaling fra ideelle organisasjoner	2	170 156	215 000	649 520
Tilbakebetaling fra ikke-finansielle foretak	2	8 543 522	16 319 344	6 056 942
Tilbakebetaling fra fylkeskommuner	2	104 000		39 238
Tilbakebetaling fra statsforvaltningen	2		240 000	155 000
Tilbakebetaling fra kommuner	2	8 282	944 000	
Sum overføringer til fondet		1 012 788 888	981 968 264	916 808 160
<i>Overføringer fra fondet</i>				
Overføring til andre statlige regnskaper *)		2 137 805	901 700	2 226 312
Overføringer til fylkeskommuner		1 368 600	1 813 400	1 551 200
Overføringer til husholdninger		171 356 529	170 060 340	165 652 067
Overføringer til ideelle organisasjoner		326 012 300	317 082 297	291 774 432
Overføringer til ikke-finansielle foretak		491 015 160	446 618 009	412 385 164
Overføringer til kommuner		33 399 780	36 298 042	36 708 200
Overføringer til statsforvaltningen		4 505 000	8 501 000	7 946 300
Overføringer til utlandet		240 000	76 000	484 000
Sum overføringer fra fondet	3	1 030 035 174	981 350 788	918 727 675
Periodens resultat		-17 246 286	617 476	-1 919 515
<i>Disponering</i>				
Overføring av periodens resultat til opptjent fondskapital	4	-17 246 286	617 476	-1 919 515

Oppstilling av balanse 2024	Note	2024	2023	2022
<i>Eiendeler</i>				
Oppgjørskonto i Norges Bank	5	358 709 267	375 955 553	375 338 077
Sum eiendeler		358 709 267	375 955 553	375 338 077
<i>Fondskapital og gjeld</i>				
Opptjent fondskapital		375 955 553	375 338 077	377 257 592
Periodens resultat		-17 246 286	617 476	-1 919 515
Sum fondskapital og gjeld		358 709 267	375 955 553	375 338 077

*) Benyttet fullmakt gitt i tildelingsbrev til å belaste kulturfondet med driftsrelaterte utgifter

Noter til årsregnskap for NKF 2024

Note 1

Fondet finansieres gjennom statlige tilskudd. Tildelt budsjetttramme for 2024 er NOK 1 003 160 000.

Note 2

Tilbakebetalte tilskudd i 2024.

Note 3

Tilskuddsutbetalinger pr fagområde		
	2024	2023
Tverrgående/allmenne kulturformål	64 869 704	67 073 690
Tidsskrift og kritikk	30 680 209	29 943 343
Visuell kunst	89 759 924	86 425 636
Musikk	418 089 952	405 356 300
Scenekunst	180 429 050	174 089 140
Litteratur	220 623 365	203 374 679
Kulturvern	18 411 800	15 088 000
Stimuleringsordninger	7 171 170	0
Totalsum	1 030 035 174	981 350 788

Det er i 2024 benyttet fullmakten til å belaste fondet med driftsrelaterte utgifter med NOK 1 399 555.

Note 4

Periodens resultat er overført til opptjent fondskapital i balansen.

Note 5

Fondskapitalen per 31.12.2024 er NOK 358 709 267, hvorav NOK 238 469 435 er bundne midler og består innvilgede tilskudd som ikke har blitt utbetalt. I tillegg til bundne midler er det satt av midler til øremerkede evalueringer med NOK 39 214 780 og rest budsjettmidler til innkjøpsordningene med NOK 39 661 185. Fri kapital til disponering og som vil bli benyttet senere til nye tilskudd er NOK 41 363 867.

Bunde midler	238,5 mill.kr.
Frie midler	120,2 mill.kr
Intern restriksjon: øremerkede evalueringer	39,2 mill.kr.
Intern restriksjon: innkjøpsordningene for litteratur	39,7 mill.kr
Uten interne restriksjoner	41,3 mill.kr
Totalt	358,7 mill.kr

Kulturrådet har pr 31.12.2024 fattet vedtak om tilsagn for årene 2025 - 2028 på til sammen 823,7 mill.kroner under forutsetning av Stortingets vedtak om budsjettmidler.

Vedtak om tilsagn (beløp i mill.kr)

2025	2026	2027	2028
522,4	222,6	50,2	28,5